

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ

**Финансиски извештаи и
Извештај на независните ревизори
за годината што завршува
на 31 декември 2013**

СОДРЖИНА

	Страна
Одговорност за финансиските извештаи	1
Извештај на независниот ревизор	2
Извештај за сеопфатна добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промени во капиталот	5
Извештај за паричниот тек	6 - 7
Белешки кон финансиските извештаи	8 - 83

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Раководството на Стопанска Банка АД, Скопје (во понатамошниот текст “Банката”) е одговорно за подготвување на финансиските извештаи за секоја финансиска година во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (“МСФИ”), кои даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба и резултатите на Банката за годината.

По извршените испитувања, раководството на Банката има разумни очекувања дека Банката има адекватни ресурси да продолжи во своето оперативно делување во блиска иднина. Поради таа причина, раководството на Банката продолжува да го применува принципот на континуитет во подготовката на финансиските извештаи. Во подготовката на овие финансиски извештаи, одговорноста на раководството на Банката вклучува обезбедување на:

- Избор и конзистентна примена на соодветни сметководствени политики;
- Проценки и расудувања кои се разумни и издржани;
- Сметководствените стандарди кои се во примена се следат, а нивното материјално неприменување е обелоденето и објаснето во финансиските извештаи; и
- Финансиските извештаи се подготвени врз основа на принципот на континуитет освен ако не е соодветно да се претпостави дека Банката нема да продолжи во дејноста.

Раководството на Банката е одговорно за чување на исправна сметководствена документација, која со разумна сигурност во било кое време ја обелоденува финансиската состојба на Банката и мора исто така да обезбеди финансиските извештаи да се во согласност со МСФИ. Раководството на Банката е исто тако одговорно за чување на средствата на Банката и во таа насока да превзема разумни мерки на превенција и откривање на измами и други нерегуларности.

Потпишано во име на Стопанска банка АД, Скопје:

Диомидис Николетопулос
Генерален извршен директор,
Претседател на Управен Одбор

Милица Чапаровска - Јовановска
Генерален директор за банкарство на мало
Член на Управен одбор

Тони Стојановски
Генерален директор за управување со ризици
Член на Управен одбор

Теодолус Скордис
Генерален директор за корпоративно банкарство
Член на Управен одбор

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

ДО СОПСТВЕНИЦИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА СТОПАНСКА БАНКА АД, СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи (стр. 3 до 83) на Стопанска банка АД, Скопје (во понатамошниот текст "Банката"), кои се состојат од извештајот за финансиската состојба со состојба од ден 31 декември 2013 година, како и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во капиталот и извештајот за паричниот тек за годината што тогаш завршува, како и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи во согласност со МСФИ. Оваа одговорност вклучува: дизајнирање, спроведување и одржување на интерни контроли кои се однесуваат на подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; и правење сметководствени проценки кои соодветствуваат на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со МСФИ. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања, да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот со цел дизајнирање на ревизорски постапки коишто се соодветни на околностите, но не за цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи објективно ја прикажуваат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Стопанска банка АД, Скопје за годината која завршува на 31 декември 2013 година, и нејзините финансиски перформанси и паричен тек, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Дилоит ДОО

30 април 2014 година
Дилоит ДОО
Ул. Мит. Теодосиј Гологанов 28
Скопје, Македонија

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА
На 31 декември 2013
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Приходи од камати		4,465,573	4,442,966
Расходи од камати		(1,827,235)	(2,066,489)
Нето приходи од камата	6	<u>2,638,338</u>	<u>2,376,477</u>
Приходи од надомести и провизии		999,071	1,025,772
Расходи од надомести и провизии		(96,074)	(90,738)
Нето приходи од провизии и надомести	7	<u>902,997</u>	<u>935,034</u>
Нето приходи/(расходи) од тргување	8	70,049	51,477
Нето приходи од курсни разлики	9	95,421	106,507
Останати приходи од дејноста	10	112,863	70,786
Загуба поради оштетување, на нето основа	11	(508,158)	(562,573)
Трошоци за вработените	12	(737,513)	(717,073)
Амортизација	13	(147,209)	(169,551)
Останати расходи од дејноста	14	<u>(1,192,134)</u>	<u>(1,079,583)</u>
Добивка пред оданочување		1,234,654	1,011,501
Данок на добивка	15	<u>(5,772)</u>	<u>(4,322)</u>
Добивка за годината		1,228,882	1,007,179
Останата сеопфатна добивка (Загуба)/Добивка во нето вредност од финансиски средства расположиви за продажба, на нето основа	32	(13,467)	(1,884)
Трошоци за услуги и камати поврзани со дефинирани обврски за користи за вработените	32	<u>(7,503)</u>	<u>-</u>
Останата сеопфатна добивка за годината, пред оданочување		<u>(1,884)</u>	<u>23,722</u>
Вкупна сеопфатна добивка за годината		<u>1,228,882</u>	<u>1,007,179</u>
Добивка припишана на:			
Сопственици на Банката		1,228,882	1,007,179
Вкупна сеопфатна добивка за:			
Сопственици на Банката		1,207,912	1,005,295
Заработка по акција	33		
Основна (во денари)		70.38	57.68
Разводнета (во денари)		70.38	57.68

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи се одобрени од страна на раководството на Банката на 27 јануари 2014 година и се усвоени од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Потпишано во име на Стопанска Банка АД, Скопје:

Диомидис Николетопулос
Генерален извршен директор,
Претседател на Управен Одбор

Милица Чапаровска - Јовановска
Генерален директор за банкарство на мало
Член на Управен одбор

Тони Стојановски
Генерален директор за управување со ризици
Член на Управен одбор

Теодолус Скордис
Генерален директор за корпоративно банкарство
Член на Управен одбор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
Со состојба од 31 декември 2013 година
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	16	16,617,927	23,938,661
Финансиски средства кои се чуваат за тргување	17	233,064	181,051
Финансиски средства расположиви за продажба	18	11,309,705	2,193,268
Финансиски средства кои се чуваат до доспевање	19	667,319	1,201,478
Кредити на и побарувања од банки	20	166,728	295,532
Кредити на и побарувања од други комитенти	21	48,952,179	46,163,847
Останати побарувања	22	760,362	837,633
Побарувања за данок на добивка		-	4,884
Недвижности дадени под закуп	23	93,750	112,232
Нематеријални средства	24	90,266	116,640
Недвижности и опрема	25	846,284	887,729
Вкупно средства		<u>79,737,584</u>	<u>75,932,955</u>
ОБВРСКИ И КАПИТАЛ			
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	26	189,764	264,962
Депозити на други комитенти	27	63,168,377	59,255,539
Обврски по кредити	28	944,151	2,518,847
Субординиран долг	29	2,777,763	2,777,163
Останати обврски	30	948,964	672,806
Резервации	31	195,418	138,403
Вкупно обврски		<u>68,224,437</u>	<u>65,627,720</u>
КАПИТАЛ			
Запишан капитал	32	3,511,242	3,511,242
Резерви	32	831,589	852,559
Задржана добивка		7,170,316	5,941,434
Вкупно капитал		<u>11,513,147</u>	<u>10,305,235</u>
Вкупно обврски и капитал		<u>79,737,584</u>	<u>75,932,955</u>
Потенцијални обврски	35	<u>10,740,638</u>	<u>10,667,871</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО КАПИТАЛОТ
за годината која завршува на 31 декември 2013
(Во илјади денари)

	Запишан капитал	Ревалори зациска резерва	Законска резерва	Посебен фонд	Задржана добивка	Вкупно
Состојба 1 јануари 2012	3,511,242	23,070	830,290	1,083	4,934,255	9,299,940
Вкупно останата добивка за годината, пред оданочување	-	(1,884)	-	-	-	(1,884)
Добивка за годината	-	-	-	-	1,007,179	1,007,179
Состојба 31 декември 2012	<u>3,511,242</u>	<u>21,186</u>	<u>830,290</u>	<u>1,083</u>	<u>5,941,434</u>	<u>10,305,235</u>
Состојба 1 јануари 2013	3,511,242	21,186	830,290	1,083	5,941,434	10,305,235
Вкупно останата добивка за годината, пред оданочување	-	(20,970)	-	-	-	(20,970)
Добивка за годината	-	-	-	-	1,228,882	1,228,882
Состојба 31 декември 2013	<u>3,511,242</u>	<u>216</u>	<u>830,290</u>	<u>1,083</u>	<u>7,170,316</u>	<u>11,513,147</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК
за годината која завршува на 31 декември 2013
(Во илјади денари)

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Добивка пред оданочување	1,228,882	1,007,179
<i>Усогласување за:</i>		
Амортизација на недвижности и опрема	90,158	108,433
Амортизација на недвижности дадени под закуп	3,326	3,185
Амортизација на нематеријални средства	53,725	57,933
Добивка од продажба на недвижности и опрема, нето	(19,776)	(2,495)
Приходи од камати	(4,465,573)	(4,442,966)
Расходи од камати	1,827,235	2,066,489
Нето приходи од тргување	(70,049)	(51,477)
Загуби поради оштетување на финансиски средства, нето	428,221	513,793
Загуби поради оштетување на нефинансиски средства	79,937	48,780
Резервации за бенефиции за вработени, нето	2,489	2,150
Резервации за судски постапки, нето	32,265	(1,493)
Наплатени камати	4,630,509	4,635,192
Платени камати	<u>(1,819,688)</u>	<u>(2,083,487)</u>
Добивка од дејноста пред промените во деловната актива и пасива:	2,001,661	1,861,216
<i>(Зголемување)/намалување на деловната актива:</i>		
Финансиски средства кои се чуваат за тргување	(52,013)	(39,223)
Кредити одобрени на други банки	128,804	(172,039)
Кредити одобрени на комитенти	(3,325,970)	(2,331,689)
Задолжителна резерва и депозити според регулатива на НБРМ	(198,409)	175,197
Останати побарувања	77,271	100,629
<i>Зголемување / (намалување) на деловната пасива:</i>		
Депозити на банки	(75,198)	118,790
Депозити на комитенти	3,912,838	2,553,923
Останати обврски	<u>275,270</u>	<u>58,811</u>
Нето паричен тек генериран од основната дејност пред оданочување	2,744,254	2,325,615
Платени даноци на добивка	<u>(5,671)</u>	<u>(1,670)</u>
Нето паричен тек генериран од основната дејност	<u>2,738,583</u>	<u>2,323,945</u>

(Продолжува)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК (продолжение)
за годината која завршува на 31 декември 2013
(Во илјади денари)

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Паричен тек од инвестициска дејност		
Набавка на недвижности и опрема	(59,548)	(9,566)
Набавка на нематеријални средства	(25,535)	(23,001)
Нето приливи (одливи) од вложувања	(8,589,334)	(1,554,492)
Приливи (одливи) од продажба на недвижности и опрема	(9,018)	(152)
Примени дивиденди	5,016	4,520
Нето паричен тек искористен за инвестициска дејност	<u>(8,678,419)</u>	<u>(1,582,691)</u>
Паричен тек од финансирањето		
Нето (намалување)/ зголемување на обврските по кредити (вклучувајќи го и субординираниот долг)	(1,574,096)	1,683,297
Платени дивиденди	(5,211)	(6,555)
Нето паричен тек од финансирањето	<u>(1,579,307)</u>	<u>1,676,742</u>
Нето (намалување)/ зголемување на паричните средства и паричните еквиваленти	(7,519,143)	2,417,996
Парични средства и парични еквиваленти, на почетокот од годината	<u>21,230,883</u>	<u>18,812,887</u>
Парични средства и парични еквиваленти на крајот од годината	<u><u>13,711,740</u></u>	<u><u>21,230,883</u></u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Стопанска Банка АД - Скопје е трансформирана во акционерско друштво на 29 декември 1989 година. Главните активности се обавуваат и нејзиното седиште се наоѓа на ул. 11 октомври бр.7, 1000 Скопје. Банката своите активности во Република Македонија ги извршува преку мрежа на 64 филијали (2012: 64 филијали).

Банката е регистрирана како универзален тип на комерцијална банка, во согласност со македонските закони. Основните активности на Банката се следните:

- Прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- Кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- Финансиски лизинг;
- Менувачки работи,
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Брз трансфер на пари;
- Издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Обезбедување услуги на изнајмување на сефови, остава и депо;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари (меници, чекови, сертификати за депозити);
- Тргување со девизни средства, вклучително и тргување со благородни метали;
- Тргување со хартии од вредност;
- Тргување со финансиски деривативи;
- Управување со средства и портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на клиенти или инвестициско советување на клиентите;
- Давање на услуги на банка-чувар на имот за инвестициски и пензиски фондови;
- Купопродажба, гарантирање и пласман на емисија на хартии од вредност;
- Давање на услуги на банка-чувар на хартии од вредност на клиентите;
- Давање совети на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија и сл., или обезбедување услуги во врска со окрупнувања или спојувања на правните лица;
- Продажба на осигурителни полиси;
- Посредување при склучување договори за кредити и заеми;
- Процесирање и анализа на информации за кредитоспособноста на правните лица;
- Економско-финансиски консалтинг;
- Други финансиски услуги утврдени со закон што може да ги врши само банка.

Банката е контролирана од страна на Национална Банка на Грција, со седиште во Грција, која поседува 94,64% (2012: 94,64%) од капиталот на Банката и претставува нејзина крајна матична компанија.

Акциите на Банката не котираат на редовниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност, но се запишани на пазарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување на Македонската берза, а кодот под кој котираат е следниот:

<u>Шифра на хартија од вредност</u>	<u>ИСИН број</u>
СТБ (обична акција)	MKSTBS101014
СТБП (приоритетна акција)	MKSTBS120014

Финансиските извештаи се одобрени од страна на раководството на Банката на 27 јануари 2014 година и се усвоени од страна на Надзорниот одбор на Банката.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2013 година

2. ОСНОВИ ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ**(а) Изјава за усогласеност**

Овие финансиски извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување усвоени од страна на Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди ("IASB").

Сметководствените политики според МСФИ наведени подолу беа конзистентно применувани од страна на Банката во сите периоди презентирани во овие финансиски извештаи.

(б) Основа за мерење

Овие финансиски извештаи се изготвени во согласност со правилото за историски трошок модифицирано со превреднување на средствата расположливи за продажба, финансиските средства и финансиските обврски (вклучени се и деривативните финансиски инструменти) што се чуваат по објективна вредност во билансот на успех, под претпоставката за тековна грижа и посветеност за успешност во работењето.

(в) Функционална валута и валута на известување

Финансиските извештаи се прикажани во денари, којашто е функционална валута на Банката. Сите финансиски информации се прикажани во илјади денари во заокружен износ.

(г) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со МСФИ му налага на раководството да изврши расудувања, проценки и претпоставки што влијаат на примената на политики и прикажани износи на средствата и обврските, приходите и расходите. Проценките и поврзаните претпоставки се базираат на историското искуство и други разни фактори што се верува дека се разумни во однос на околностите, чишто резултати формираат основа за вршење на расудувања за сметководствените вредности на средствата и обврските што не се лесно воочливи од други извори. Фактичките резултати можат да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки се ревидираат на тековна основа. Ревизиите на сметководствените проценки се признаваат во периодот во којшто проценката е ревидирана ако ревизијата влијае само на тој период или во периодот на ревизија и идни периоди ако ревизијата влијае и на тековните и на идните периоди.

Информациите за значајни области за несигурност во проценката и критични проценки во примената на сметководствените политики што имаат најзначително влијание врз износите признаени во финансиските извештаи се опишани во Белешка 3.22 кон финансиските извештаи.

Резиме на основните сметководствени политики применети во изготвувањето на финансиските извештаи според МСФИ се дадени во рамките на Белешка 3 кон финансиските извештаи.

(д) Стандарди и толкувања што важат во тековниот период

Следниве измени на постоечките стандарди издадени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди и толкувањата издадени од Меѓународниот одбор за толкувања на финансиско известување важат за тековниот период:

- **МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **МСФИ 11 “Заеднички аранжмани”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

2. ОСНОВА ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

(д) Стандарди и толкувања што важат во тековниот период (продолжение)

- **МСС 27 (ревизиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **МСС 28 (ревизиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **Дополнувања на МСФИ 1 „Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување”** – Кредити на Држава (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година).
- **Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања”** – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013);
- **Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 11 “Заеднички аранжмани и МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица** – Начела на транзиција (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година).
- **Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи”** - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- **Измени на МСС 19 “Користи за вработените”** – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- **Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклас 2009 - 2011)”** како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32, МСС 34) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- **КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници”** (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013).

Усвојувањето на овие стандарди, ревизии и толкувања не доведува до промени во сметководствените политики на Банката ниту има материјален ефект врз финансиските извештаи на Банката во периодот на нивната иницијална примена.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

2. ОСНОВА ЗА ИЗГОТОВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

(f) Стандарди и толкувања издадени, но сеуште не прифатени

На денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи следните сметководствени стандарди, измени и толкувања се издадени, но не се во сила:

- **МСФИ 9 “Финансиски инструменти” и последователни измени** – (датум на ефективност сеуште неопределен);
- **МСФИ 14 “Регулаторни сметки за одложено плаќање на даночни обврски”** - (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016);
- **Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи”** – Инвестициски субјекти (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година).
- **Измени на МСС 19 “Користи за вработените”** – Дефинирани планови за придонеси; Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- **Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање”** – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- **Дополнувања на МСС 36 “Обештетување на средствата”** – Обелоденување на надоместлива вредност (применливо за годишни периоди на започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- **Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење”** – новини кај деривативите и продолжување со сметководствена евиденција на хеџирањето (применливо за годишни периоди на започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- **Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (циклас 2010 - 2012)”** како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- **Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (циклас 2011 - 2013)”** како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- **КТМФИ 21 “Давачки”** (применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година).

Банката има избрано да не ги усвои горенаведените стандарди, ревизии и толкувања пред истите да стапат на сила. Банката предвидува дека усвојувањето на овие стандарди, ревизии и толкувања нема да има материјален ефект врз финансиските извештаи на Банката во периодот на нивната иницијална примена.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1. Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по основ на камати се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка за сите инструменти мерени по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Методот на ефективна каматна стапка е метод за пресметка на амортизираната набавна вредност на финансиското средство или финансиската обврска и за алоцирање на приходите или расходите од камати во релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапка што ги есконтира проценетите идни готовински плаќања или приноси преку очекуваниот животен век на финансискиот инструмент или, кога тоа е соодветно, пократок период на нето сметководствената вредност на финансиското средство или финансиската обврска. При пресметката на ефективната каматна стапка, Банката ги проценува паричните текови имајќи ги предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на пример, опции за претходно плаќање), но не ги зема предвид идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува сите надомести и провизии платени или примени помеѓу договорните страни што се составен дел на ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

3.2. Приходи од надомести и провизии

Надоместите и провизиите, освен надоместите за одобрување кредити, општо се признаваат на акумулирана основа во периодот на обезбедување на услугата. Другите надомести поврзани со земањето и одобрувањето на кредити се одложуваат во текот на животниот век на кредитот и се амортизираат со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

3.3. Приходи од дивиденда

Приходите од дивиденда се признаваат кога правото за примање на плаќање се воспоставува за сите акционери што учествуваат во рапределбата на приходите.

3.4. Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Македонија ("НБРМ") кои важат на денот на трансакцијата. Средствата и обврските кои гласат на странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба. Позитивните и негативните курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута, како и средствата и обврските искажани во странска валута, се прикажуваат како ставка должи или побарува во Извештајот за сеопфатна добивка. Потенцијалните обврски во странска валута се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на датумот на составување на Билансот на состојба.

3.5.1. Финансиски средства

Финансиските средства се класифицираат во следниве специфични категории: финансиски средства кои се чуваат за тргување, финансиски инструменти што се расположливи за продажба, финансиски инструменти што се чуваат до доспевање и кредити одобрени на банки и клиенти. Класификацијата зависи од природата и намените на финансиските средства и се утврдува при почетното признавање. Финансиските средства се признаваат и не се признаваат на датумот на тргување каде што продажбата или купувањето на инвестицијата е под договор чишто услови налагаат достава на инвестицијата во рамките на договорена временска рамка.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Финансиски средства (продолжение)

Финансиски средства кои се чуваат за тргување

Финансиските средства кои се чуваат за тргување се состојат од државни записи во домашна валута издадени од Министерството за финансии, се хартии од вредност вклучени во портфолио за кое постои намера за остварување на профит на краток рок. Иницијално, тие се признаваат по набавната вредност што претставува нивна објективна вредност и последователно се мерат по објективна вредност утврдена врз основа на нивната пазарна цена.

Финансиските средства кои се чуваат за тргување вклучуваат деривативни финансиски инструменти од договори за менувачки работи и првично и последователно се мерат/премеруваат по објективна вредност. Овие договори не се квалификуваат за сметководство на хеџирање согласно посебните правила на МСС 39 и затоа се третираат на ист начин како и деривативните инструменти кои се чуваат за тргување, односно добивките и загубите по објективна вредност се признаваат во нето приходот од тргување.

Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето приходот од тргување. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со хартиите од вредност за тргување, се евидентира како приход од камата. Купопродажбата на хартиите од вредност за тргување се признава на датумот на тргувањето, што го претставува датумот кога Банката се обврзува да го купи или продаде средството.

Финансиските средства расположиви за продажба

Финансиските средства расположиви за продажба се оние за коишто постои намера да се чуваат за неопределен временски период коишто можат да се продадат како резултат на потребите за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на капиталот. Ова портфолио е составено од котирани или некотирани сопственички хартии од вредност во банки, финансиски институции и претпријатија, врз кои Банката нема контрола.

Финансиските средства расположиви за продажба почетно се признаваат по трансакциска цена, која претставува објективна вредност, а последователно се вреднувани според објективната вредност врз основа на котираните цени на активните пазари или врз основа на износите добиени со моделите на парични текови за некотирани сопственички инструменти.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промени на објективната вредност на финансиските средства расположиви за продажба се признаваат во останатата сеопфатна добивка и се акумулираат во ревалоризационите резерви, сè додека финансиското средство не се смета за непризнаено или оштетено, во кој момент кумулативната добивка или загуба претходно акумулирана во ревалоризационите резерви треба да се признае во билансот на успех. Сепак, каматата пресметана со користење на методот на ефективна каматна стапка и позитивните и негативните курсни разлики се признава во Извештајот за сеопфатна добивка.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање претставуваат финансиски средства со фиксни или определени плаќања и фиксно доспевање, за кои Банката има намера и можност да ги чува до доспевање. Ако Банката планира да продаде значителен износ од овие средства, целата категорија ќе го смени статусот и ќе се прекласифицира како средства расположиви за продажба. Овие хартии од вредност се мерат според амортизираната набавна вредност со примена на ефективната каматна стапка.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

5. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Финансиски средства (продолжение)

Кредити одобрени од Банката

Кредитите одобрени од Банката вклучуваат кредити каде што директно се обезбедуваат парични средства за кредитокорисникот. Кредитите иницијално се признаваат по објективна вредност, притоа вклучувајќи ги сите трансакциски трошоци, а последователно се вреднуваат според амортизираната набавна вредност со користење на ефективна каматна стапка. Каматата на кредити одобрени од Банката се вклучува во приходите од камати и се признава на пресметковна основа. Кредитите одобрени на комитентите и финансиските институции се прикажани во нето износ намален за резервациите за загуба поради оштетување и разграничени надоместоци за кредитот.

Загуби поради оштетување на финансиски средства

Банката проценува на секој датум на биланс на состојба дали постои објективен доказ дека некое финансиско средство или група финансиски средства е оштетена.

Во случај на сопственички инструменти класифицирани како расположиви за продажба, значително или продолжено опаѓање на објективната вредност на хартијата од вредност под нејзината набавна вредност се зема предвид при определувањето дали средствата се оштетени. Доколку постојат такви докази за финансиските средства расположиви за продажба, кумулативната загуба – измерна како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загуби поради оштетување на тоа финансиско средство претходно прикажани во добивка или загуба – се отстранува од капиталот и се признава во билансот на успех. Загубите поради оштетување за сопственичките инструменти прикажани во билансот на успех не се сторнираат преку билансот на успех. Доколку, во некој последователен период, објективната вредност на должничкиот инструмент класифициран како расположив за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан што се случил откако загубата за оштетување била прикажана во добивката или загубата, загубата поради оштетување се сторнира преку билансот на успех. Износот на загубата поради оштетување на финансиските средства водена по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика меѓу сметководствената вредност на средството и сегашната вредност на идните готовински текови дисконтирани по оригиналната ефективна каматна стапка на финансискиот инструмент.

Загуби поради оштетување за кредити и аванси

Резервациите за загуби поради оштетување по кредити се утврдуваат доколку постојат објективни докази дека Банката нема да може да ги наплати сите достасани износи по побарувањата според оригиналните договорни услови. Поимот „побарување“ значи кредит, обврска како што е акредитив, гаранција или обврска за зголемување на кредитниот лимит. Резервацијата за загуби поради оштетување по кредити се искажува како намалување на сметководствената вредност на кредитот, додека за вонбилансните ставки резервацијата се искажува во рамките на резервациите. Дополнувања на резервациите се прават преку резервациите за загуби поради оштетување на финансиските средства во билансот на успех. Резервациите за загуби поради оштетување по кредити се утврдуваат врз основа на степенот (големината) на ризикот од ненаплативост или специфичниот ризик на ниво на земја, врз основа на следните принципи:

- Поединечните кредитни изложености (ризичи) се оценуваат врз основа на видот на кредитобарателот, неговата целокупна финансиска позиција, изворите и евиденцијата за плаќање и надоместливата вредност на обезбедувањето. Резервациите за загуби поради оштетување се мерат и утврдуваат за разликата помеѓу сметководствената вредност на кредитот и неговиот проценет надоместлив износ, што всушност ја претставува сегашната вредност на очекуваните готовински текови, вклучувајќи ги и надоместивите износи од гаранции и залог, дисконтирани со ефективна каматна стапка на кредитот.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Финансиски средства (продолжение)

Загуби поради оштетување за кредити и аванси (продолжение)

- Ако постојат објективни докази за ненаплативост на кредити во кредитното портфолио кои не може специфично да се идентификуваат, резервациите за загуби поради оштетување се утврдуваат на ниво на ризикот за целокупното кредитно портфолио. Овие загуби се утврдуваат врз основа на историски податоци за кредитните рангирања на кредитокорисниците, и ја одразуваат тековната економска клима во која функционираат кредитокорисниците.
- Загубата по кредит претставува престанок на пресметка на приход од камата согласно договорените услови, а кредитот се класификува како нефункционален заради тоа што договорните обврски за плаќање на главницата и/или каматата се во задоцнување, односно ненаплатени во период поголем од 90 дена. Сите резервации за загуби по кредити се разгледуваат и месечно, и секакви понатамошни промени на износите и времето на очекуваните идни парични приливи во споредба со претходните проценки резултираат во промена на резервацијата за загуби поради оштетување, која се евидентира во Извештајот за сеопфатна добивка.
- Кредитот за кој се верува дека е невозможно да се наплати, се отпишува наспроти соодветната резервација за загуби поради оштетување. Натамошните наплати се евидентираат како намалување на загубите поради оштетување во Извештајот за сеопфатна добивка.

Реструктурирани кредити

Кога еднаш условите за кредитот ќе се обноват, кредитот не се смета повеќе достасан, обезбедувајќи притоа дека сите барања со новиот договор се задоволени. Банката постојано ги следи реструктурираните кредити да се осигури дека сите критериуми се исполнети и дека идни наплати се веројатни.

Депризнавање на финансиски средства

Банката ги депризнава финансиските средства кога правото за стекнување готовина од финансиското средство истекло или пак истата ги има отстапено своите права за стекнување парични приливи од средството и значително сите ризици и бенефиции од сопственоста врз средствата на друг субјект.

3.6. Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со предметот на договорот. Финансиските обврски се класифицираат како депозити на банки, финансиски институции и клиенти, финансиски обврски за тргување, обврски по кредити и други обврски.

Депозити на банки и други финансиски институции и клиенти

Овие финансиски обврски иницијално се признаваат по објективна вредност намалена за генерираните трансакциски трошоци. Последователно се вреднуваат по амортизациона набавна вредност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.6 Финансиски обврски (продолжение)

Финансиски обврски за тргување

Овие финансиски обврски вклучуваат деривативни финансиски инструменти на девизни договори и иницијално и последователно се мерат/повторно се мерат по објективна вредност. Овие договори не се квалификуваат за сметководство на хеџирање според специфичните правила на МСС 39 и затоа се третираат на истиот начин како деривативни инструменти за тргување, односно добивката и загубата по објективната вредност се признаваат во нето приходите од тргување.

Обврски по кредити

Обврските по кредити иницијално се признаваат по објективна вредност намалена за генерираните трансакциски трошоци. Последователно се вреднуваат по амортизирана набавна вредност, а секоја разлика помеѓу нето приносите и надоместливата вредност се признава во Извештајот за сеопфатна добивка во текот на животниот век на кредит со користење на методот за ефективна каматна стапка. Ефективната каматна стапка е стапката којашто точно ги есконтира идните проценети готовински плаќања преку очекуваниот период на траење на финансиската обврска.

Други обврски

Другите обврски се наведуваат по нивната номинална вредност.

Депризнавање на финансиски обврски

Банката ги депризнава финансиските обврски кога, и само кога, нејзините обврски се исполнети, откажани или истекле.

3.7. Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се искажани според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување.

Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата што се евидентира одделно, се капитализираат. Останати последователни издатоци се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска полезност вклучена во дел од недвижностите и опремата. Сите останати издатоци се признаваат како трошоци во Извештајот за сеопфатна добивка при нивното настанување.

Амортизацијата се пресметува по пропорционална метода со проценети стапки на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет полезен век на траење. На недвижностите во изградба не се пресметува амортизација сè до нивното ставање во употреба. Годишни стапки на амортизација за 2013 и 2012 година се следните:

Градежни објекти	2,5% -5%
Мебел и опрема	10% - 25%

Добивката или загубата што произлегува од оттуѓување или ставање вон употреба на недвижности и опрема се утврдува како разлика помеѓу приносите од продажбата и сметководствената вредност на средството и се признава во билансот на успех. Банката ги ревидира своите недвижности и опрема за оштетување на годишна основа. Кога сметководствената вредност на средството е поголема од неговата проценета надоместлива вредност, неговата вредност веднаш се сведува на неговата надоместлива вредност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.8 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се средства стекнати поединечно и се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување. Нематеријалните средства опфаќаат:

- Компјутерски софтвер и софтвер што е стекнат одделно од хардверот,
- Вложувања во имот земен под закуп и
- Други нематеријални средства.

Расходите за софтвер се амортизираат на пропорционална основа во текот на проценетиот полезен век на траење што изнесува 5 години. Вложувањата во имот земен под закуп и други нематеријални средства се амортизираат на пропорционална основа во текот на релевантниот договорен период. Банката годишно ги ревидира нејзините нематеријални средства и оценува дали постои индикација за оштетување. Ако постои таква индикација, се врши проценка за да се види дали сметководствената вредност е надоместлива. Ако сметководствената вредност ја надминува надоместливата вредност, се врши соодветно сведување на вредноста.

3.9 Оштетување на материјални и нематеријални средства

Раководството на Банката редовно ги ревидира сметководствените вредности на нејзините материјални и нематеријални средства. Ако постои некоја индикација дека таквите средства се оштетени, надоместливата вредност на средството се проценува за да се утврди степенот на загубата поради оштетување. Ако надоместливата вредност на средството е проценета дека е помала од неговата сметководствена вредност, сметководствената вредност на средството се сведува на неговата надоместлива вредност. Загуба поради оштетување се признава како трошок на тековниот период. Надоместувањето на загубата поради оштетување веднаш се признава како приход.

3.10 Недвижности дадени под закуп

Недвижности дадени под закуп вклучуваат згради во сопственост на Банката кои се чуваат за да се заработуваат наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или за двете заедно. Недвижности дадени под закуп почетно се мерат според нивната набавна вредност, вклучувајќи ги и трошоците на трансакцијата. Класификацијата на недвижности дадени под закуп се базира на критериумот дека недвижностите во најголем дел се чуваат за да се заработат наемнини споредено со недвижностите кои Банката ги користи за сопствени потреби.

По почетното признавање Банката ги мери недвижностите дадени под закуп според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и за секоја акумулирана загуба поради оштетување. Амортизацијата на вложувањата во недвижен имот се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет полезен век на траење, кој е приближно еднаков на слични средства вклучени во материјалните вложувања.

Недвижности дадени под закуп годишно се ревидираат за оштетување. Ако постои некоја индикација дека таквите средства се оштетени, надоместливата вредност на средството се проценува за да се утврди степенот на загубата поради оштетување. Ако надоместливата вредност на средството е проценета дека е помала од неговата сметководствена вредност, сметководствената вредност на средството се сведува на неговата надоместлива вредност. Загуба поради оштетување се признава како трошок на тековниот период.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.11 Преземени средства по основ на ненаплатени побарувања

Преземените средства по основ на ненаплатени побарувања вклучуваат недвижности и опрема стекнати преку соодветна постапка за целосно или делумно регулирање на односниот кредит и се прикажуваат во други побарувања. Почетно, овие средства се вреднуваат на понизок износ од цената на чинење на кредитот, притоа вклучувајќи ги трансакциските трошоци (вообичаено цената на чинење на кредитот наведена во документот донесен од надлежен орган од каде што произлегуваат правните основи за стекнување на сопственоста) и објективната вредност намалена за проценетите трошоци за продажба, утврдени од домашни овластени проценители на датумот на преземање на средството. По почетното признавање, преземените средства се ревидираат за оштетување најмалку на годишна основа и се вреднуваат на понизок износ од нивната сметководствена вредност намалена за проценетите трошоци за продажба и акумулираните оштетувања.

3.12 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти вклучуваат готовина и ностро сметки, нерестриktivни депозити по видување и пласмани кај други банки и финансиски институции, нерестриktivни сметки кај НБРМ и други финансиски средства како што се благајнички и други квалификувани записи, како високоликвидносни средства со доспевање до 3 месеци и незначителни промени на објективната вредност.

3.13 Средства од комисионо работење

Банката обезбедува старателски услуги за правни лица и граѓани, при што чува и управува со средства или инвестира средства добиени од различни финансиски инструменти по упатства на клиентот. Банката прима приходи од провизии за обезбедување на овие услуги. Овие средства по основ на комисионо работење не претставуваат средства на Банката и не се признаваат во нејзините финансиски извештаи. Банката не е изложена на никаков кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани поради тоа што Банката не дава гаранција за овие пласмани.

3.14 Резервации

Резервациите се признаваат кога Банката има сегашна обврска (правна или конструктивна) како резултат на минат настан, и е веројатно дека од Банката ќе биде побарано да ја регулира обврската, и може да се направи веродостојна проценка за износот на обврската. Износот признаен како резервација е најдобрата проценка на консидацијата потребна за регулирање на сегашната обврска на датумот на составување на билансот на состојба, имајќи ги предвид ризиците и неизвесностите поврзани со обврската. Кога резервацијата се вреднува со користење на парични текови проценети за регулирање на сегашната обврска, нејзината сметководствена вредност е сегашната вредност на тие парични текови.

Плати и останати надоместоци на вработените

Придонеси за здравствено, пензиско и социјално осигурување од бруто плати се плаќаат од Банката во текот на годината на националните организации по законски стапки. Таквите придонеси претставуваат дефинирани планови за придонеси и се признаваат како трошок кога вработените имаат обезбедувано услуги со коишто се стекнуваат со право на придонеси. Нема дополнителна обврска по овие планови.

Во согласност со законската регулатива, колективниот договор, и интерните правила и регулатива, Банката е обврзана да им плаќа на работниците отпремнина при одење во пензија во висина од најмалку двократен износ од просечната месечна плата по работник. Отпремнините на вработените се третираат како дефинирани пензиски планови. Обврската за отпремнини признаена во билансот на состојба во поглед на дефинираните пензиски планови е сегашната вредност на дефинирана обврска на датумот на составување на билансот на состојба намалена за објективната вредност на средствата на планот (тековно не постојат признати средства за планот), заедно со корекциите за непризнаени актуарски добивки или загуби и трошоци за минат труд. Дефинираната обврска се пресметува годишно од страна на независни актуари со користење на методот за кредитирање на проектирана единица (projected unit credit method).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година**3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****3.15 Данок на добивка**

Данокот што тековно се плаќа се пресметува врз основа на локална даночна регулатива со користење на даночни стапки што се донесени или суштински се донесуваат до денот на составување на билансот на состојба.

Одложениот данок се признава на разликите помеѓу сметководствените вредности на средствата и обврските во финансиските извештаи и соодветните даночни основи користени во пресметката на добивката што се оданочува, и се пресметува со употреба на методот на обврски по биланс на состојба. Одложените даночни обврски општо се признаваат за сите даночни времени разлики, а одложените даночни средства општо се признаваат за сите одбиени времени разлики до тој степен што е веројатно дека идните добивки што се оданочуваат ќе бидат достапни во однос на кои можат да се користат одбиените времени разлики. Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат по даночни стапки што се очекува да се применуваат во периодот во којшто треба да се регулира обврската или да се реализира средството базирано врз даночни стапки (и даночни закони) што се донесени или суштински се донесени до датумот на составување на билансот на состојба.

3.16. Закуп

Средствата што се даваат под закуп како оперативен закуп се вклучени во билансот на состојба како недвижности дадени под закуп. Приходите од кирија од недвижностите дадени под закуп се признаваат во билансот на успех на пропорционална основа во текот на траењето на закупот.

3.17 Известување според сегментите

Оперативните сегменти се известуваат на начин конзистентен со интерното известување на главниот оперативен носител на одлуки. Главниот оперативен носител на одлуки е лице или група што ги алоцира ресурсите и ги оценува перформансите на оперативните сегменти на Банката. Банката го одреди Управниот одбор на Банката за главен оперативен носител на одлуки.

Сите трансакции меѓу деловните сегменти се водат стриктно на бизнис основа, со елиминирање на приходите и расходите помеѓу сегментите. Приходите и расходите директно поврзани со секој одделен сегмент се вклучуваат во одредувањето на перформансите на оперативното сегментирање.

Географските подрачја вклучуваат приходи од средствата што или се лоцирани или се управувани во соодветното географско подрачје.

3.18. Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се известува во билансот на состојба кога, и само кога постои легално право да се нетираат износите и постои намера да се наплатат средствата и подмират обврските симултано или на нето основа.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.19 Финансиски гаранции

Финансиските гаранции се договори кои бараат од издавачот да изврши специфични плаќања за да му ги надокнади на имателот загубите кои ќе се појават, бидејќи соодветниот должник не ги платил достасаните обврски во согласност со оригиналните или модифицираните услови на должничкиот инструмент.

Финансиските гаранции, за разлика од оние кои се сметаат како осигурителни договори, се признаваат првично по нивната објективна вредност и последователно се мерат по повисоката од: а) неамортизираното салдо на добиените и одложените надоместоци и б) најдобрата проценка на износот на гаранцијата што би требало да се подмири на датумот на известување.

3.20 Трансакции со поврзани страни

Поврзаните страни се поврзани со Банката директно, или индиректно преку еден или повеќе посредници, кои страната ги контролира, е контролирана или е под заедничка контрола со, Банката (ова ги вклучува матичното друштво и субсидијарите во НБГ Групацијата) и има интерес во Банката што овозможува значајно влијание врз Банката, или страната е член на клучниот менаџерски тим на Банката или матичното друштво или е близок член на фамилијата на било која страна опишана предходно. Трансакција со поврзана страна е трансфер на ресурси, услуги или обврски помеѓу поврзаните страни, без оглед на тоа дали некој износ е наплатен. Сите банкарски трансакции на поврзаните страни се склучуваат под значително исти услови, вклучувајќи ги каматните стапки и обезбедување, како тие што преовладуваат во исто време за споредливи трансакции со неповрзани страни и не вклучуваат повеќе од нормално ниво на ризик.

3.21. Заработка по акција

Основната заработка по акција се пресметува со делење на нето добивката или загубата за периодот којашто им припаѓа на акционерите - сопственици на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на периодот исклучувајќи го просечниот број на обични акции откупени од Банката и чувани како сопствени откупени акции.

Разводната заработка по акција се пресметува со користење на истиот метод како за пресметка на основната заработка по акција, но детерминантите се корегираат за да го рефлектираат потенцијалното разводнување доколку конвертибилните инструменти, опциите, варантите или други договори за издавање обични акции се конвертирани или извршени во обични акции.

3.22. Критични сметководствени расудувања и проценки

Најзначајни области за коишто се потребни расудувања, проценки и претпоставки се следниве:

Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските инструменти што не се котирали на активните пазари се утврдува со користење на техниките за интерна евалуација. Тие вклучуваат методи на сегашна вредност, модели врз основа на внесни параметри што може да се набљудуваат. Сите модели на евалуација се потврдуваат пред да се користат како основа за финансиското известување, и периодично се прегледуваат од квалификувани вработени независни од областа каде е создаден моделот. Секогаш кога е можно, Банката ги споредува проценките добиени од моделите со котираните цени на слични инструменти, а и со реалните вредности кога ќе се реализираат, со цел уште повеќе да ги процени и стандардизира моделите. Различни фактори се инкорпорирани во моделите, вклучувајќи реални или проценети пазарни цени и стапки, како што се временската вредност и променливоста, и пазарни услови и ликвидност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.22. Критични сметководствени расудувања и проценки (продолжение)

Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжение)

Банката ги применува своите модели доследно од еден до друг период, осигурувајќи споредливост и континуитет на оценките од различни временски периоди, но оценката на објективната вредност сама по себе опфаќа и значителен степен на расудување. Во Република Македонија не постојат доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купопродажба на побарувања и други финансиски средства или обврски, за што во моментот и не се достапни објавени пазарни цени.

Раководството ја оценува неговата севкупна ризична изложеност, а во случаите во коишто проценува дека вредноста во книгите може да не се реализира, истата ја признава како резервација. Според мислењето на раководството, прикажаните сметководствени вредности за средствата што не се котирали на активен пазар претставуваат највалидни и најкорисни прикажани вредности во сегашните пазарни услови.

Резервации за загуби по кредити

Банката ги ревидира нејзините кредитни портфолија за да го оцени оштетувањето на месечна основа. При утврдувањето дали загуба поради оштетување треба да се евидентира во Извештајот на сеопфатна добивка, Банката врши расудување во поглед на тоа дали постојат воочливи податоци што укажуваат дека постои вреднувано намалување во проценетите идни парични текови од портфолиото на кредити пред намалувањето да може да се идентификува со индивидуален кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да опфати воочливи податоци што укажуваат дека постои негативна промена во состојбата за плаќање кај кредитокорисниците во Банката, или национални или економски услови што се во корелација со задоцнувања кај средствата во Банката.

Раководството користи проценки базирани врз искуството на историски загуби за средствата со карактеристики на кредитен ризик и објективен доказ за оштетување слични на оние во портфолиото при планирањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките што се користат за проценка и на износот и на времето на идните парични текови се ревидираат редовно за да се намалат секакви разлики помеѓу оценките за загуби и искуството за фактички загуби.

Полезен век на траење на материјалните и нематеријалните средства

Раководството на Банката ги утврдува проценетите полезни векови на траење и односните трошоци за амортизација за нејзините материјални и нематеријални средства. Соодветноста на проценетите полезни векови на траење се ревидира на годишна основа или кога и да постои индикација за значајни промени во основните претпоставки, како што се предвиден технолошки развој и промени во пошироките економски фактори и фактори во секторот.

Актуарски претпоставки во однос на дефинираниот план за бенефиции

Крајниот трошок за Банката зависи од фактичкото идно искуство и особено промени во есконтната стапка и зголемување на платите. Други фактори исто така ќе ја променат севкупната обврска како што е бројот на вработени што го напуштаат Друштвото пред пензионирање и бројот на нововработени лица.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.22. Критични сметководствени расудувања и проценки (продолжение)

Ризик поврзан со Грчката криза и Европската должничка криза

Како што е споменато во Забелешка 1, Банката е дел од НБГ Групацијата. Иако депозитите на НБГ Групацијата во Грција се зголемија за 4,8 милијарди евра во 2013 година, кризата во економијата на Грција, следена според стриктните меѓународни правила за супервизија, продолжува да ја ограничува НБГ Групацијата во приспаот кон ликвидни средства од други финансиски институции, оттаму Евро системот продолжува да биде основен извор на ликвидност на НБГ Групацијата.

Сепак, и покрај ризиците и предизвиците во 2013, Стопанска банка АД - Скопје остана добро капитализирана, високо ликвидна и примарно финансирана од депозити на домашни субјекти. Банката не е изложена кон должнички инструменти на било која земја од ЕУ, ниту има значителни пласмани или значајни финансиски обврски кон матичното друштво. Неодамнешниот стрес тест, изведен согласно стриктни критериуми, покажа дека Банката е добро капитализирана, доволно ликвидна и менаџерскиот тим смета дека евентуални повлекувања на депозити од матичното друштво нема значително да влијаат врз ликвидноста на Стопанска банка АД - Скопје. Како што е прикажано во Белешка 29 и Белешка 34, Банката примила два субординирани кредити од матичното друштво во износ од 20 и 25 милиони ЕУР (кои претставуваат 4,07% од вкупните обврски на Банката) со состојба од 31 декември 2013 година. Субординираните кредити се користат како дополнителен капитал и достасуваат во декември 2016 година и ноември 2018 година и не можат да бидат отповикани од матичното друштво без предходна согласност од НБРМ. Исклучително високата капиталната база со стапка на адекватност на капиталот од 18,06%, како што е прикажано во Белешка 4.6, и овозможува на Банката да ги апсорбира и најнегативните шокови. Менаџерскиот тим смета дека Банката е добро позиционирана за адекватно да го поддржи својот Деловен план во наредните години.

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

4.1. Управување со финансиски ризик

Превземањето ризик е основа на финансиското работење, а оперативните ризици се неизбежна последица на вршењето на деловните активности. Затоа, целта на Банката е да постигне соодветна рамнотежа помеѓу ризикот и приносот како и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти врз финансиските перформанси на Банката.

Политиките за управување со ризиците на Банката се така дизајнирани да можат да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да постават соодветни лимити за ризиците и соодветни контроли, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите со помош на сигурни и современи информациона системи. Банката редовно ги ревидира своите политики за управување со ризици и системите за да ги одрази промените на пазарите, производите и најдобрите практики.

Организациската структура на раководењето со ризици на Банката осигурува постоење на јасни линии на одговорност, ефикасна сегрегација на должности и превенција на судири на интереси на сите нивоа, вклучувајќи ги Надзорниот одбор, Управниот одбор, извршниот и вишиот менаџмент, како и помеѓу Банката и НБГ Групацијата, нејзините клиенти и сите други поврзани субјекти. Во рамките на Банката, активностите за раководење со ризици главно се одвиваат на следниве нивоа:

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.1. Управување со финансиски ризик (продолжение)

- Стратешко ниво опфаќа функции на управување со ризици што ги извршува Надзорниот одбор. Тоа се однесува на одобрување на стратегија за ризици и капитал, потврда на дефинициите за ризици на Банката, профилот и толеранцијата за ризици на Банката, како и профилот за преземање ризици заради остварување позитивен резултат и други политики и внатрешни инструкции на високо ниво поврзани со ризиците.
- Тактичко ниво опфаќа функции на управување со ризици што ги извршува Управниот одбор, извршниот и вишиот менаџмент. Тоа се однесува на одобрување на политики за ризици и процедури за управување со поединечни ризици и воведување на соодветни системи и контроли за да се обезбеди дека севкупната релација помеѓу ризикот и остварување позитивен резултат останува во рамките на прифатливите нивоа. Општо земено, во оваа категорија спаѓаат активностите за управување со ризици што ги извршува Секторот за управување со ризици на Банката, како и други критични функции на поддршка.
- Оперативно ниво (ниво на деловна линија) опфаќа управување со ризици на местото каде тие всушност се создаваат. Соодветните активности се извршуваат од поединци кои преземаат ризик во име на организацијата. Управувањето со ризици на ова ниво се спроведува преку соодветни контроли содржани во соодветните оперативни процедури и инструкции определени од менаџментот.

Најважните видови на ризици се кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик и оперативниот ризик.

Доминантен ризик во работењето на Банката претставува кредитниот ризик дефиниран како тековен или иден ризик врз финансискиот резултат и капиталот кој произлегува од неможноста должникот да ги исполни условите од договорот со Банката или да не постапи според договореното. Изложеноста на овој ризик главно произлегува од активностите во кредитирањето на населението и правните лица како и активностите во делот на вонбилансните финансиски инструменти (одобрените лимити, гаранциите и акредитивите).

4.2 Кредитен ризик

4.2.1 Мерење на кредитен ризик, лимити и политики на намалување на ризици

Иницијално, при одобрување на кредит или друга кредитна изложеност, кредитоспособноста на клиентите се оценува од страна на соодветните Кредитни тела во зависност од видот и износот на изложеноста врз база на дефинирани критериуми. Управување со кредитниот ризик на Банката кое подразбира идентификување, мерење, следење и контрола се врши од страна на следниве тела: Одбор за управување со ризици и Комисија за класификација на актива и резервација за потенцијални обврски и загуби, врз основа на извештаи и анализи изготвени од страна на релевантните организациони делови на Банката. Информации и податоци во врска со кредитниот ризик на којшто е изложена Банката се доставуваат на редовна основа до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и до Надзорниот одбор.

Банката има интересен систем на класификација на клиентите чија главна цел е одредување на нивната кредитна способност и оценка на прифатливото ниво на кредитен ризик при започнување на кредитирањето. Класификацијата на клиентите кон кои е изложена Банката се ревидира најмалку на годишна основа. Банката има имплементирано систем на следење на ранопредупредувачки сигнали со цел навремено да се идентификуваат евентуални влошувања на кредитоспособноста на клиентот и да се преземат соодветните активности за намалување на кредитниот ризик.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.1 Мерење на кредитен ризик, лимити и политики на намалување на ризици (продолжение)

Банката имплементира различни практики за намалување на кредитниот ризик. Вообичаена пракса е прифаќање на соодветно обезбедување за дадените кредити. Поважните типови на обезбедување за кредити и други кредитни изложености се:

- Хипотеки врз станбени објекти,
- Залог на деловен имот како деловни објекти, залихи и побарувања,
- Залог на финансиски инструменти како што се должнички хартии од вредност,
- Залог на подвижен имот како автомобили, опрема и друго.

Банката го следи исполнувањето на воспоставените интерни и законски лимити и ги контролира концентрациите на кредитниот ризик. Лимити за ограничување на кредитниот ризик се дефинирани во Стратегијата за ризиците, како и во Политиките и Процедурите кои го регулираат управувањето со кредитниот ризик, и се поставени по вид на кредитокорисник, изложеност по сектори, по географска локација, по вид на обезбедување како и спрема изложеност кон внатрешни лица на Банката, големи кредитни изложености. Истовремено, Банката го контролира нивото на кредитен ризик кон домашни и странски банки преку воспоставување лимити на ризична изложеност кон нив кои се предмет на ревидирање најмалку еднаш годишно. Исто така, ризикот од концентрација на изложеност по сектори и дејности се следи на редовна основа врз основа на воспоставени лимити.

Кредитното портфолио на Банката останува широко дисперзирано кон различни видови на кредитобаратели, категории на средства и број на индустрии, на тој начин спречувајќи прекуерна концентрација на ризици. За таа цел, Банката вовеле лимити за контрола на изложеноста на Банката на различни видови на кредитокорисници, индустриски сектори, географска локација и вид на обезбедување.

Загубите поради оштетување претставуваат идентификувани загуби на кредитното портфолио на Банката коишто настанале до датумот на изготвување на билансот на состојба и за кои постојат објективни докази за оштетување. Банката ја врши пресметката на резервацијата за оштетување по извршената класификација на кредитната изложеност во соодветната категорија на ризик.

Класификацијата се врши врз основа на следните критериуми:

- кредитната способност на клиентот;
- уредност во измирување на обврските од страна на клиентот и
- квалитетот на обезбедувањето.

4.2.2 Политики за оштетување и резервации

Согласно политиките на Банката, одредувањето на оштетувањата и резервациите се врши на поединечна и колективна основа.

Поединечниот пристап ги опфаќа индивидуално значајните изложености кои се над праговите на материјалност кои ги одредува Банката. Прагот на материјалност изнесува 0,007% од вкупната изложеност на кредитен ризик на Банката. Резервите за оштетување на индивидуално оценетите ставки на поединечна основа се утврдуваат преку евалуација на генерирана загуба на датумот на изготвување на билансот на состојба, што претставува разлика меѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови. Ефективната каматна стапка се користи при дисконтирањето на идните парични текови,

Исправката на вредност за сите нефункционални кредити е проценета на поединечна основа.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2.1 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.2. Политики за оштетување и резервации (продолжение)

Пресметаните загуби за оштетување на групна основа се издвојуваат за портфолија на хомогени средства што индивидуално се под праговите за материјалност и за кои има доволно долги серии на податоци за просечниот век на траење на портфолијата за пресметка на параметрите за исправка. Оштетувањето и резервацијата се пресметуваат преку користење на параметри кои се добиени од историски податоци за стапката на ненаплаќање на одредени портфолија.

Следните параметри се користат при групна пресметка на оштетувањата и резервациите:

- EAD (Ризична изложеност) – Сметководствена вредност на определена група кредити;
- PD (Веројатност за неплаќање) – Просечна веројатност дека кредитот во групата ќе се оштети во текот на неговото времетраење;
- LGD (Загуба во случај на неплаќање) – Очекувана просечна загуба по кредит во групата (искажано како % од EAD);
- LIP (Период на идентификација на загуба) – Фактор кој го одразува периодот помеѓу настанот на загуба и откривањето на истата.

Индивидуално значајните изложености за кои не е одредена исправка на поединечна основа, а кои можат да се групираат во хомогени портфолија според сродност на кредитен ризик, истите се вклучуваат во групниот пристап на пресметка на исправка.

Методологијата за пресметка на оштетувањето му помага на менаџментот да утврди дали постојат објективните докази за оштетување во согласност со МСС 39 врз основа на следниве критериуми поставени од страна на Банката:

- деликвентност во договорни плаќања на главница или камати,
- започнување на стечајна постапка или некоја форма на финансиска реорганизација;
- значително влошување на финансиската позиција на кредитокорисникот,
- губење на значајни комитент(и),
- оштетување на имотот, погон или опрема кои должникот ги користи во работењето или се земени како обезбедување,
- обвинение за криминални активности,
- измама при одобрувањето на кредитот; и
- должникот работи во сектор со финансиски потешкотии, или во држава чијашто економија е во рецесија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.3 Максимална изложеност кон кредитен ризик пред обезбедување или други кредитни подобрувања

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Изложеност на кредитен ризик на билансна актива		
Парични средства и парични еквиваленти	16,617,927	23,938,661
Финансиски средства што се чуваат за тргување	233,064	181,051
Финансиски средства расположиви за продажба	11,309,705	2,193,268
Финансиски средства што се чуваат до доспевање	667,319	1,201,478
Пласмани во и кредити на банки	166,728	295,532
Кредити одобрени на комитенти	48,952,179	46,163,847
Останати побарувања (намалени за преземени средства по основа на ненаплатени побарувања)	208,212	204,182
	<u>78,155,134</u>	<u>74,178,019</u>
Изложеност на кредитен ризик на вонбилансни ставки		
Финансиски гаранции	2,896,778	2,905,426
Стендбај акредитиви	254,190	156,449
Обврски за одобрување кредити	7,399,346	7,387,650
Други вонбилансни обврски	309,235	321,372
Бруто изложеност	10,859,549	10,770,897
Намалено за: Резервација за вонбилансни ставки	(118,911)	(103,026)
	<u>10,740,638</u>	<u>10,667,871</u>
Вкупна изложеност на кредитен ризик	<u><u>88,895,772</u></u>	<u><u>84,845,890</u></u>

Парично покритие, недвижен имот, автомобили, државни обврзници, залог на машини и друг подвижен имот се прифаќаат како обезбедување за кредитните изложености.

Станбените кредити се целосно обезбедени со хипотека на недвижен имот (станбен и деловен простор) и тоа со коефициент на износ на кредит во однос на вредност на обезбедување до 75% или со залог на депозит. Потрошувачките кредити во износи над ЕУР 10.000 се целосно обезбедени со хипотека на недвижен имот (станбен простор) или со залог на депозит.

Автомобилските кредити (опфатени во категоријата потрошувачки кредити) се обезбедени со залог на автомобили.

Корпоративните кредити и кредитните линии за мали бизниси се обезбедуваат со различни видови на обезбедување: станбен простор, деловен простор, автомобили, залог на машини и друг подвижен имот, гаранции од првокласни банки, корпоративни гаранции и лични меници, притоа имајќи го предвид квалитетот на обезбедувањето и коефициентот на покриеност на кредитот со обезбедување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.2 Кредитен ризик (продолжение)
4.2.4. Кредити на клиенти

Кредитите на клиентите се сумирани подолу:

(а) Кредити на клиенти кои не се ниту достасани ниту оштетени

	<u>Ниту достасани ниту оштетени</u>	<u>Достасани но неоштетени</u>	<u>Индивид. оштетени кредити</u>	<u>Вкупно бруто</u>	<u>Исправка за индивид. оштетени кредити</u>	<u>Исправка за групно оштетени кредити</u>	<u>Вкупна исправка</u>	<u>Вкупно нето</u>
31 декември 2013								
Кредитни картички	2,815,803	457,797	6,797	3,280,397	(5,484)	(147,667)	(153,151)	3,127,246
Потрошувачки	15,918,091	4,296,611	161,728	20,376,430	(108,783)	(1,194,849)	(1,303,632)	19,072,798
Станбени	6,785,108	1,171,806	302,973	8,259,887	(43,351)	(37,893)	(81,244)	8,178,643
Мали претпријатија	6,562,177	1,460,152	2,598,288	10,620,617	(1,307,866)	(76,636)	(1,384,502)	9,236,115
Корпоративен сектор	7,423,700	787,944	3,130,523	11,342,167	(1,983,223)	(21,567)	(2,004,790)	9,337,377
Вкупно	39,504,879	8,174,310	6,200,309	53,879,498	(3,448,707)	(1,478,612)	(4,927,319)	48,952,179

	<u>Ниту достасани ниту оштетени</u>	<u>Достасани но неоштетени</u>	<u>Индивид. оштетени кредити</u>	<u>Вкупно бруто</u>	<u>Исправка за индивид. оштетени кредити</u>	<u>Исправка за групно оштетени кредити</u>	<u>Вкупна исправка</u>	<u>Вкупно нето</u>
31 декември 2012								
Кредитни картички	2,624,629	445,147	6,078	3,075,854	(5,291)	(132,514)	(137,805)	2,938,049
Потрошувачки	14,459,140	4,405,640	71,759	18,936,539	(44,798)	(1,161,529)	(1,206,327)	17,730,212
Станбени	6,283,008	1,107,849	330,848	7,721,705	(71,388)	(26,636)	(98,024)	7,623,681
Мали претпријатија	6,557,331	1,046,039	2,390,178	9,993,548	(1,159,224)	(57,147)	(1,216,371)	8,777,177
Корпоративен сектор	7,464,171	234,170	3,216,932	10,915,273	(1,799,849)	(20,696)	(1,820,545)	9,094,728
Вкупно	37,388,279	7,238,845	6,015,795	50,642,919	(3,080,550)	(1,398,522)	(4,479,072)	46,163,847

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.2. Кредитен ризик (продолжение)
4.2.4. Кредити на клиенти (продолжение)
(а) Кредити на клиенти кои не се ниту достасани ниту оштетени (продолжение)

Сите кредити кои не се ниту достасани ниту оштетени се мапирани на групата на задоволителен кредитен ризик врз основа на критериумите на интерниот систем на класификација на квалитетот на кредитите.

(б) Кредити на клиенти кои се достасани но не се оштетени на индивидуална основа

	Достасано ст до 30 дена	Достасано ст од 31-60 дена	Достасано ст од 61-90 дена	Достасано ст од 91- 180 дена	Достасано ст од 181- 365 дена	Достасано ст од 1-2 години	Достасано ст преку 2 години	Вкупно
31 декември 2013								
Кредитни картички	279,540	23,558	6,855	6,030	18,483	123,331	-	457,797
Потрошувачки	2,314,975	434,609	115,287	82,298	147,278	1,202,164	-	4,296,611
Станбени	832,904	181,726	47,102	48,217	11,638	50,219	-	1,171,806
Мали претпријатија	1,460,152	-	-	-	-	-	-	1,460,152
Корпоративен сектор	787,944	-	-	-	-	-	-	787,944
Вкупно	5,675,515	639,893	169,244	136,545	177,399	1,375,714	-	8,174,310

	Достасано ст до 30 дена	Достасано ст од 31-60 дена	Достасано ст од 61-90 дена	Достасано ст од 91- 180 дена	Достасано ст од 181- 365 дена	Достасано ст од 1-2 години	Достасано ст преку 2 години	Вкупно
31 декември 2012								
Кредитни картички	281,075	25,332	4,823	6,457	23,733	103,727	-	445,147
Потрошувачки	2,363,820	476,417	150,926	103,500	248,300	1,062,677	-	4,405,640
Станбени	795,534	178,576	72,082	21,163	14,740	25,754	-	1,107,849
Мали претпријатија	1,046,039	-	-	-	-	-	-	1,046,039
Корпоративен сектор	234,170	-	-	-	-	-	-	234,170
Вкупно	4,720,638	680,325	227,831	131,120	286,773	1,192,158	-	7,238,845

Објективната вредност на обезбедувањето е базирана на техники на вреднување кои се вообичаено употребувани за слични средства.

Објективната вредност на обезбедувањето за портфолиото на население е прикажана подолу:

	2013	2012
Парични средства и депозити кај НБРМ	493,104	571,088
Подвижен имот	1,055,492	2,956,609
Станбени објекти	26,496,187	25,893,450
Друг недвижен имот	3,133,397	3,925,289
Вкупно	31,178,180	33,346,436

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.4 Кредити на клиенти (продолжение)

б) кредити на клиенти кои се доспеани, но не се поединечно оштетени (продолжение)

Објективната вредност на обезбедувањето за корпоративното портфолио е прикажана подолу:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Парични средства и депозити кај НБРМ	1,168,741	745,175
Подвижен имот	6,441,143	3,930,392
Станбени објекти	10,296,438	10,593,351
Друг недвижен имот	<u>30,273,849</u>	<u>28,945,255</u>
Вкупно	<u><u>48,180,171</u></u>	<u><u>44,214,173</u></u>

в) Реструктурирани кредити на клиенти

Банката врши реструктурирање на кредитот на кредитокорисникот поради намалување на кредитната способност на должникот, кога има :

- а) Продолжување на рокот на доспевање на главницата и каматата;
- б) Намалување на каматната стапка на одобриениот кредит;
- в) Намалување на износот на долгот, главницата или каматата;
- г) Други отстапки, кои го ставаат корисникот на кредитот во подобра финансиска позиција.

При реструктурирањето на кредитот, Банката врши финансиска анализа на корисникот на кредитот и го оценува неговиот капацитет за остварување на парични приливи потребни за отплата на главницата на кредитот, како и соодветната камата, откако кредитот ќе биде реструктуриран.

Во текот на 2013 година, Банката има реструктурирано кредити во вкупна вредност од 1,102,702 илјади денари (2012: 2,479,690).

4.2.5 Преземени средства по основ на ненаплатени побарувања во текот на годината

Во текот на 2013 година, Банката изврши проценка на вкупното портфолио на превземени средства со цел да ја одреди објективната вредност на средствата .

Во овој период, Банката продаде 17 средства (2012: 14 средства) во вкупна вредност од 60,510 илјади денари (2012: 23,682 илјади денари), при што се превземени 2 објекти (2012: 2 објекти) во вкупна вредност од 38,146 илјади денари (2012: 5,766 илјади денари). Генералната политика на Банката е да ги продаде сите средства во период од 3 години, и за тоа Банката презема соодветни активности за нивна продажба.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.6 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

Географски подрачја

Следната табела ја прикажува главната кредитна изложеност на Банката според нивната сметководствена вредност, категоризирана според географските подрачја со состојба на 31 декември 2013 година и 2012. Во оваа табела, Банката ги има распределено изложеностите по региони врз основа на домицилната земја на комитентите.

	Парични сред.и парични еквиваленти		Финансиски средства чувани за тргување		Финансиски средства достапни за продажба		Финансиски средства чувани до доспевање		Кредити на и побарувања од банки		Кредити на комитенти		Останати побарувања		Вкупно	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
<i>Географско подрачје</i>																
Република Македонија	14,254,796	20,912,356	15,793	23,161	11,309,703	2,193,237	667,319	1,201,478	-	-	48,952,179	46,163,847	208,212	204,182	75,408,002	70,698,261
Земји-членки на ЕУ	2,363,131	2,820,404	-	-	2	31	-	-	166,728	237,236	-	-	-	-	2,529,861	3,057,671
Европа -останато	-	88,971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88,971
Земји членки на ОЕЦД (без европски земји- членки на ОЕЦД))	-	116,930	212,858	151,461	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	212,858	268,391
Друго	-	-	4,413	6,429	-	-	-	-	-	58,296	-	-	-	-	4,413	64,725
Вкупно	<u>16,617,927</u>	<u>23,938,661</u>	<u>233,064</u>	<u>181,051</u>	<u>11,309,705</u>	<u>2,193,268</u>	<u>667,319</u>	<u>1,201,478</u>	<u>166,728</u>	<u>295,532</u>	<u>48,952,179</u>	<u>46,163,847</u>	<u>208,212</u>	<u>204,182</u>	<u>78,155,134</u>	<u>74,178,019</u>

Изложеноста на кредитен ризик во врска со нето на вонбилансни ставки во целост се однесува на географското подрачје на Република Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.6 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (продолжение)

Индустриски сектор

Следната табела ја прикажува главната кредитна изложеност на Банката по билансни финансиски средства според нивната сметководствена вредност, категоризирана според индустриски сектор на комитентите.

	Парични сред.и парични еквиваленти		Финансиски средства чувани за тргување		Финансиски средства достапни за продажба		Финансиски средства чувани до доспевање		Кредити на и побарувања од банки		Кредити на комитенти		Останати побарувања		Вкупно	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
<i>Индустрија</i>																
Нерезиденти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земјоделство, шумарство и риболов	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	605,761	735,042	2,008	47	607,769	735,089
Рударство и вадење на камен	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116,695	142,211	389	11	117,084	142,222
Преработувачка индустрија	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,927,058	6,540,029	25,532	22,294	6,952,590	6,562,323
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,157,098	1,975,314	7,005	-	2,164,103	1,975,314
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19,285	9,906	63	-	19,348	9,906
Градежништво	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,562,654	1,553,898	5,415	-	1,568,069	1,553,898
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и моторцикли	-	-	-	-	906	1,137	-	-	-	-	4,992,118	4,864,997	145,403	172,374	5,138,427	5,038,508
Транспорт и складирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	675,458	655,566	2,288	125	677,746	655,691
Објекти за сметсување и сервисни дејности со храна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	360,380	353,679	1,024	4	361,404	353,683
Информации и комуникации	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80,111	35,861	278	-	80,389	35,861
Финансиски дејности и дејности на осигурување	10,155,081	17,565,064	217,271	157,890	67,104	2,192,131	-	-	166,728	295,532	153,219	81,733	-	-	10,759,403	20,292,350
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	317,690	241,996	1,031	-	318,721	241,996
Стручни, научни и технички дејности	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300,314	310,166	1,394	-	301,708	310,166
Административни и помошни услужни дејности	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73,317	111,075	237	875	73,554	111,950
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	6,462,846	6,373,597	15,793	23,161	11,241,695	-	667,319	1,201,478	-	-	1057	-	-	-	18,388,710	7598236
Образование	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83,085	134,846	270	-	83,355	134,846
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27,224	26,562	88	-	27,312	26,562
Уметност, забава и рекреација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95,221	74,216	588	-	95,809	74,216
Други услужни дејности	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25,746	24,808	2,606	2	28,352	24,810
Физички лица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30,378,688	28,291,942	12,593	2,636	30,391,281	28,294,578
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,814	5,814
Вкупно	16,617,927	23,938,661	233,064	181,051	11,309,705	2,193,268	667,319	1,201,478	166,728	295,532	48,952,179	46,163,847	208,212	204,182	78,155,134	74,178,019

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.2 Кредитен ризик (продолжение)

4.2.6 Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик (Продолжение)

Сектор (продолжение)

Следната табела ја прикажува главната кредитна изложеност на Банката по вон-билансни ставки според нивната сметководствена вредност, категоризирани според индустриски сектор на коминентите.

<i>Сектор</i>	Во илјада МКД	
	2013	2012
Нерезиденти	100	-
Земјоделство, шумарство и рибарство	13,786	11,205
Руди и вадење на камен	22,579	21,961
Преработувачка индустрија	1,230,081	1,304,252
Снабдување со електрична енергија, гас, гас, пареа и климатизација	24,291	75,347
Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	5,894	264
Градежништво	1,367,264	1,539,230
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	429,938	318,132
Транспорт и складирање	200,546	168,717
Објекти за сметсување и сервисни дејности со храна	5,305	1,474
Информации и комуникација	7,275	289
Финансиски дејности и дејности на осигурување	62,585	32,721
Дејности во врска со недвижен имот	462,370	511,337
Стручни, научни и технички дејности	48,985	65,993
Административни и помошни услужни дејности	23,531	14,882
Образование	11,454	-
Дејности на здравствена и социјална заштита	1,385	-
Уметност, забава и рекреација	35,554	12,307
Други услужни дејности	2,127	599
Физички лица	6,785,588	6,589,161
Вкупно	10,740,638	10,667,871

4.3 Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на некој финансиски инструмент ќе флукутираат поради промени во пазарните цени. Пазарните ризици произлегуваат од отворени позиции во девизни, каматни и капитални производи, кои се изложени на пазарни движења и промени во нивото на волатилноста на пазарните стапки или цените (како што се каматните стапки, кредитни маргини, девизен курс и цените на капиталот).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.3 Пазарен ризик (продолжение)
4.3.1 Девизен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуација на девизните курсеви на главните валути, врз финансиските позиции и готовинските текови. Банката поставува лимити за нивото на изложеност по валута и збирно за сите валути, а кои се следат на дневна основа. Во табелите подолу прикажана е изложеноста на Банката на девизен ризик, со состојба на 31 декември 2013 година и 2012 година:

	Во илјади денари 31 декември, 2013					
	EUR	USD	Други валути	Вкупно странски валути	Во МКД	Вкупно
СРЕДСТВА						
Парични средства и парични еквиваленти	4,251,991	265,045	1,218,520	5,735,556	10,882,371	16,617,927
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	15,793	212,858	4,413	233,064	-	233,064
Финансиски средства расположливи за продажба	1,581,670	-	2,046	1,583,716	9,725,989	11,309,705
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	667,319	-	-	667,319	-	667,319
Кредити на и побарувања од банки	23,812	119,824	23,092	166,728	-	166,728
Кредити на и побарувања од други комитенти	24,517,643	1,339,862	515	25,858,020	23,094,159	48,952,179
Останати побарувања	13,450	3,365	151	16,966	191,246	208,212
Вкупно средства	31,071,678	1,940,954	1,248,737	34,261,369	43,893,765	78,155,134
ОБВРСКИ						
Депозити на банки	36,461	94,179	59,124	189,764	-	189,764
Депозити на комитенти	24,566,819	1,775,540	1,153,906	27,496,265	35,672,112	63,168,377
Обврски по кредити	768,361	4,740	-	773,101	171,050	944,151
Субординиран долг	2,777,763	-	-	2,777,763	-	2,777,763
Останати обврски	108,447	14,210	865	123,522	824,554	948,076
Вкупна обврски	28,257,851	1,888,669	1,213,895	31,360,415	36,667,716	68,028,131
Нето валутна позиција:	2,813,827	52,285	34,842	2,900,954	7,226,049	10,127,003

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.3 Пазарен ризик (продолжение)
4.3.1 Девизен ризик (продолжение)

	Во илјада денари					31 декември, 2012	
	EUR	USD	Други валути	Вкупно странски валути	Во МКД	Вкупно	
СРЕДСТВА							
Парични средства и парични еквиваленти	4,571,835	285,688	1,345,909	6,203,432	17,735,229	23,938,661	
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	29,590	151,461	-	181,051	-	181,051	
Финансиски средства расположливи за продажба	31	-	-	31	2,193,237	2,193,268	
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	1,201,478	-	-	1,201,478	-	1,201,478	
Кредити на и побарувања од банки	24,510	243,424	27,598	295,532	-	295,532	
Кредити на и побарувања од други комитенти	24,454,681	1,364,437	24,827	25,843,945	20,319,902	46,163,847	
Останати побарувања	8,215	3,410	130	11,755	192,427	204,182	
Вкупно средства	30,290,340	2,048,420	1,398,464	33,737,224	40,440,795	74,178,019	
ОБВРСКИ							
Депозити на банки	38,310	145,050	81,602	264,962	-	264,962	
Депозити на комитенти	23,829,237	1,895,111	1,230,888	26,955,236	32,300,303	59,255,539	
Обврски по кредити	831,163	14,885	-	846,048	1,672,799	2,518,847	
Субординиран долг	2,777,163	-	-	2,777,163	-	2,777,163	
Останати обврски	209,766	2,752	1,024	213,542	459,264	672,806	
Вкупно обврски	27,685,639	2,057,798	1,313,514	31,056,951	34,432,366	65,489,317	
Нето валутна позиција:	2,604,701	(9,378)	84,950	2,680,273	6,008,429	8,688,702	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.3 Пазарен ризик (продолжение)
4.3.2 Ризик од промена на каматна стапка

Банката е изложена на ефектите од движењата на нивото на каматните стапки на пазарот кои имаат влијание врз нејзината финансиска позиција и готовински текови. Со оглед на тоа што портфолиото за тргување на Банката е незначително и истото се однесува главно на државни хартии од вредност, изложеноста на каматниот ризик се оценува од аспект на портфолиото на банкарски активности. Ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности е тековниот или можниот ризик за добивката (нето приходи од камата) и/или капиталот што произлегува од негативните движења на каматните стапки што влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности. Превземањето на овој ризик е дел од банкарското работење и може да биде значителен извор на профитабилност и акционерска вредност. Сепак, прекумерен ризик од промена на каматните стапки може да претставува значајно загрозување за добивката и капиталната основа на Банката. Банката има воспоставено рамка за управување со овој ризик со цел да се минимизираат ефектите од негативните промени во идните каматни стапки, и тоа преку воспоставување и следење на соодветни лимити и користење на техники за мерење на изложеноста од ризикот од промена на каматни стапки во портфолиото на банкарски активности.

Во табелата се прикажани каматноносните и некаматноносните средства и обврски со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година.

	Во илјади денари		
	31 декември, 2013		
	<u>Каматноосни</u>	<u>Некаматноосни</u>	<u>Вкупно</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	15,442,132	1,175,795	16,617,927
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	15,608	217,456	233,064
Финансиски средства расположливи за продажба	11,219,463	90,242	11,309,705
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	664,911	2,408	667,319
Кредити на и побарувања од банки	112,841	53,887	166,728
Кредити на и побарувања од други комитенти	47,732,110	1,220,069	48,952,179
Останати побарувања	-	208,212	208,212
Вкупни средства	<u>75,187,065</u>	<u>2,968,069</u>	<u>78,155,134</u>
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	189,761	3	189,764
Депозити на комитенти	62,850,446	317,931	63,168,377
Обврски по кредити	942,902	1,249	944,151
Субординиран долг	2,768,008	9,755	2,777,763
Останати обврски	-	948,076	948,076
Вкупни обврски	<u>66,751,117</u>	<u>1,277,014</u>	<u>68,028,131</u>
Нето каматна позиција:	<u>8,435,948</u>	<u>1,691,055</u>	<u>10,127,003</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.3 Пазарен ризик (продолжение)
4.3.2 Ризик од промена на каматна стапка (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2012		
	<u>Каматносни</u>	<u>Некаматносни</u>	<u>Вкупно</u>
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	22,105,343	1,833,318	23,938,661
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	22,877	158,174	181,051
Финансиски средства расположливи за продажба	2,099,620	93,648	2,193,268
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	1,197,165	4,313	1,201,478
Кредити на и побарувања од банки	236,933	58,599	295,532
Кредити на и побарувања од други комитенти	45,085,211	1,078,636	46,163,847
Останати побарувања	-	204,182	204,182
Вкупни средства	<u>70,747,149</u>	<u>3,430,870</u>	<u>74,178,019</u>
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	196,450	68,512	264,962
Депозити на комитенти	59,059,089	196,450	59,255,539
Обврски по кредити	2,365,821	153,026	2,518,847
Субординиран долг	2,767,500	9,663	2,777,163
Останати обврски	-	672,806	672,806
Вкупни обврски	<u>64,388,860</u>	<u>1,100,457</u>	<u>65,489,317</u>
Нето каматна позиција:	<u>6,358,289</u>	<u>2,330,413</u>	<u>8,688,702</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4 Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик претставува ризик од неможност на Банката да обезбеди доволно парични средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивното достасување, односно ризик дека потребните ликвидни средства ќе се обезбедат со многу повисоки трошоци.

4.4.1 Процес на управување со ликвидносниот ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката вклучува:

- Примена на оперативни стандарди поврзани со ликвидносниот ризик на Банката, вклучувајќи соодветни политики, процедури и средства за контролирање и лимитирање на ликвидносниот ризик.
- Одржување на залихи на ликвидни средства соодветно на профилот на готовински тек на Банката кои би можеле веднаш да се конвертираат во готовина без да предизвикаат неоправдани капитални загуби.
- Мерење, контрола и сценарија за тестирање на потребите од финансирање, како и пристапот до изворите на финансирање.
- Подготовка на планови на Банката за непредвидени настани за справување со нарушувањата на ликвидноста со кои се предвидува навремено финансирање на некои или сите активностите и тоа по разумна цена.
- Следење на лимитите и показателите на ликвидносен ризик имајќи ги предвид склоноста кон ризик на Банката и профилот, како и законските прописи за пропишаното минимално ниво на стапките на ликвидност.

Процесот на управување со ликвидноста и ликвидносниот ризик се спроведува преку утврдување на адекватно дневно управување со ликвидноста, преку изготвување на планови за ликвидност. Плановите ја одразуваат ликвидноста обезбедена со готовински приливи и ликвидноста потребна за финансирање на готовинските одливи.

При подготовка на планови и предвидувања на ликвидноста на дневна, неделна, месечна и долгорочна основа се земаат во предвид сите релевантни аспекти - поставените лимити, одржување на потребната валутна структура, усогласеност по рочност на средствата и изворите на средства и други регулативни правила.

Следењето на ликвидноста на Банката се врши од страна на Секторот за средства и ликвидност. Секторот за средства и ликвидност ги усогласува сите приливи и/или одливи во сите валути заедно со парични дознаки, чекови, банкарски трансфери и трансфери на сметки.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4 Ликвидносен ризик (продолжение)

4.4.1 Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2013						
	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	1 - 2 години	2 to 5 години	над 5 години	Вкупно
СРЕДСТВА							
Парични средства и парични еквиваленти	16,617,927	-	-	-	-	-	16,617,927
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	217,272	-	8,476	7,316	-	-	233,064
Финансиски средства расположливи за продажба	608	993,983	8,617,774	-	1,629,300	68,040	11,309,705
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	134,020	131,979	401,320	-	-	-	667,319
Кредити на и побарувања од банки	697	-	-	-	-	166,031	166,728
Кредити на и побарувања од други комитенти	4,132,073	4,740,181	15,622,390	4,820,034	9,474,636	10,162,865	48,952,179
Останати побарувања	208,212	-	-	-	-	-	208,212
Вкупни средства	<u>21,310,809</u>	<u>5,866,143</u>	<u>24,649,960</u>	<u>4,827,350</u>	<u>11,103,936</u>	<u>10,396,936</u>	<u>78,155,134</u>
ОБВРСКИ							
Депозити на банки	189,764	-	-	-	-	-	189,764
Депозити на комитенти	24,001,415	7,403,637	23,632,598	5,484,245	2,418,121	228,361	63,168,377
Обврски по кредити	209,833	15,183	141,748	180,153	397,234	-	944,151
Субординиран долг	-	9,755	-	-	2,768,008	-	2,777,763
Останати обврски	857,098	-	-	-	-	90,978	948,076
Вкупни обврски	<u>25,258,110</u>	<u>7,428,575</u>	<u>23,774,346</u>	<u>5,664,398</u>	<u>5,583,363</u>	<u>319,339</u>	<u>68,028,131</u>
Нето ликвидна позиција	<u>(3,947,301)</u>	<u>(1,562,432)</u>	<u>875,614</u>	<u>(837,048)</u>	<u>5,520,573</u>	<u>10,077,597</u>	<u>10,127,003</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година
4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
4.4 Ликвидносен ризик (продолжение)
4.4.1 Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2012						
	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	1 - 2 години	2 to 5 години	над 5 години	Вкупно
СРЕДСТВА							
Парични средства и парични еквиваленти	20,563,394	3,375,267	-	-	-	-	23,938,661
Финансиските средства кои се чуваат за тргување	165,177	-	5,703	5,420	4,751	-	181,051
Финансиски средства расположливи за продажба	1,307	-	2,049,620	-	50,000	92,341	2,193,268
Финансиските средства кои се чуваат до доспевање	135,569	131,955	401,117	532,837	-	-	1,201,478
Кредити на и побарувања од банки	59,314	-	140,003	-	-	96,215	295,532
Кредити на и побарувања од други комитенти	3,935,354	3,836,641	15,140,377	4,795,282	9,047,892	9,408,301	46,163,847
Останати побарувања	204,182						204,182
Вкупни средства	25,064,297	7,343,863	17,736,820	5,333,539	9,102,643	9,596,857	74,178,019
ОБВРСКИ							
Депозити на банки	125,009	-	139,953	-	-	-	264,962
Депозити на комитенти	21,410,706	7,600,370	24,188,659	4,222,453	1,707,574	125,777	59,255,539
Обврски по кредити	1,577,688	-	169,770	217,473	333,931	219,985	2,518,847
Субординиран долг	-	9,663	-	-	2,767,500	-	2,777,163
Останати обврски	672,806	-	-	-	-	-	672,806
Вкупни обврски	23,786,209	7,610,033	24,498,382	4,439,926	4,809,005	345,762	65,489,317
Нето ликвидна позиција	1,278,088	(266,170)	(6,761,562)	893,613	4,293,638	9,251,095	8,688,702

Активата и пасивата на Банката е класифицирана според датумот на доспевање, со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година, со исклучок на кредитите и побарувања од други комитенти и неискористените лимити-потенцијална кредитна изложеност каде што за кредитните производи кои немаат дефиниран датум на доспевање (кредитни картички, ОК кредити, итн.), распоредот по конкретните временски интервали се врши преку користење на историските податоци за износот на наплатата во однос на вкупните билансни побарувања по овие производи. Иако првичната анализа покажува неусогласеност помеѓу активата и пасивата за период до една година, значителен дел од депозитите на Банката до една година се стабилни и се сметаат за депозитно јадро во износ од 48.728.105 илјади денари (2012: 45,940,684 илјади денари), со што се овозможува рочната неусогласеност да се надмине.

4.4.2 Анализа на договорната доспеаност за недеривативни финансиски обврски (недисконтиран готовински тек)

Во табелата подолу се прикажани готовински текови плативи од страна на Банката според преостанатата договорна рочност на недеривативни финансиски обврски, на датумот на билансна состојба. Износите наведени во табелата се договорните недисконтирани готовински текови, при што Банката управува со својствениот ликвидносен ризик врз основа на очекуваните недисконтирани готовински приливи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4 Ликвидносен ризик (продолжение)

4.4.2 Анализа на договорната доспеаност за не-деривативни финансиски обврски (недисконтиран готовински текови) (продолжение)

Во илјади денари
31 декември, 2013

	<u>По видување</u>	<u>До 1 месец</u>	<u>1 - 3 месеци</u>	<u>3 - 12 месеци</u>	<u>1 - 2 години</u>	<u>2- 3 години</u>	<u>3- 4 години</u>	<u>4- 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Вкупно</u>
ОБВРСКИ										
Депозити на банки	100,504	105,376	-	-	-	-	-	-	-	205,880
Депозити на комитенти	18,298,050	5,832,487	7,606,605	24,300,492	5,754,590	1,692,757	515,896	404,164	271,337	64,676,378
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	6,142	61,876	43,884	203,448	260,645	1,436,540	167,727	1,679,880	329,175	4,189,317
Останати обврски	896,608	-	-	-	-	-	-	-	-	896,608
Вкупно обврски	<u>19,301,304</u>	<u>5,999,739</u>	<u>7,650,489</u>	<u>24,503,940</u>	<u>6,015,235</u>	<u>3,129,297</u>	<u>683,623</u>	<u>2,084,044</u>	<u>600,512</u>	<u>69,968,183</u>

Во илјади денари
31 декември, 2012

	<u>По видување</u>	<u>До 1 месец</u>	<u>1 - 3 месеци</u>	<u>3 - 12 месеци</u>	<u>1 - 2 години</u>	<u>2- 3 години</u>	<u>3- 4 години</u>	<u>4- 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Вкупно</u>
ОБВРСКИ										
Депозити на банки	125,584	1,500,466	-	140,591	-	-	-	-	-	1,766,641
Депозити на комитенти	16,001,078	5,555,327	7,842,126	24,923,784	4,416,053	899,988	499,983	483,745	157,908	60,779,992
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	7,358	82,960	23,324	230,499	295,909	249,630	1,410,295	115,331	1,909,132	4,324,438
Останати обврски	574,057	-	-	-	-	-	-	-	-	574,057
Вкупно обврски	<u>16,708,077</u>	<u>7,138,753</u>	<u>7,865,450</u>	<u>25,294,874</u>	<u>4,711,962</u>	<u>1,149,618</u>	<u>1,910,278</u>	<u>599,076</u>	<u>2,067,040</u>	<u>67,445,128</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013 година

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.4 Ликвидносен ризик (продолжение)

4.4.3 Анализа на договорната доспеаност за вонбилансни ставки (недисконтиран готовински тек)

Во илјади денари
31 декември, 2013

	<u>По видување</u>	<u>До 1 месец</u>	<u>1 - 3 месеци</u>	<u>3 - 12 месеци</u>	<u>1 - 2 години</u>	<u>2- 3 години</u>	<u>3- 4 години</u>	<u>4- 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Вкупно</u>
Превземени кредитни обврски	-	-	-	1,409,712	588,851	-	-	-	5,400,783	7,399,346
Финансиски гаранции и акредитиви	-	267,365	398,200	1,531,022	463,755	365,389	519	2,000	122,718	3,150,968
Вкупно	-	267,365	398,200	2,940,734	1,052,606	365,389	519	2,000	5,523,501	10,550,314

Во илјади денари
31 декември, 2012

	<u>По видување</u>	<u>До 1 месец</u>	<u>1 - 3 месеци</u>	<u>3 - 12 месеци</u>	<u>1 - 2 години</u>	<u>2- 3 години</u>	<u>3- 4 години</u>	<u>4- 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Вкупно</u>
Превземени кредитни обврски	7,387,650	-	-	-	-	-	-	-	-	7,387,650
Финансиски гаранции и акредитиви	-	179,120	403,713	1,654,832	338,152	290,648	61,500	356	133,554	3,061,875
Вкупно	7,387,650	179,120	403,713	1,654,832	338,152	290,648	61,500	356	133,554	10,449,525

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.5 Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	Сметководствена вредност		Во илјади денари Објективна вредност	
	31 декември	31 декември	31 декември,	31 декември
	2013	2012	2013	2012
Финансиски средства				
Пари и парични еквиваленти	16,617,927	23,938,661	16,617,927	23,938,661
Финансиски инструменти за тргување	233,064	181,051	233,064	181,051
Финансиски инструменти расположиви за продажба	11,309,705	2,193,268	11,309,705	2,193,268
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	667,319	1,201,478	667,319	1,201,478
Кредити на и побарувања од банки	166,728	295,532	166,728	295,532
Кредити на и побарувања од други комитенти	48,952,179	46,163,847	48,952,179	46,163,847
Останати побарувања (намалени за преземени средства по основ на ненаплатени побарувања)	208,212	204,182	208,212	204,182
	<u>78,155,134</u>	<u>74,178,019</u>	<u>78,155,134</u>	<u>74,178,019</u>
Финансиски обврски				
Депозити на банки	189,764	264,962	189,764	264,962
Депозити на комитенти	63,168,377	59,255,539	63,168,377	59,255,539
Обврски по кредити	944,151	2,518,847	944,151	2,518,847
Субординиран долг	2,777,763	2,777,163	2,777,763	2,777,163
Останати обврски	948,076	672,806	948,076	672,806
	<u>68,028,131</u>	<u>65,489,317</u>	<u>68,028,131</u>	<u>65,489,317</u>

Парични средства и парични еквиваленти

Сметководствената вредност на парите и паричните еквиваленти е еднаква на нивната објективна вредност бидејќи тие вклучуваат пари и ностро сметки и претставуваат неограничени депозити по видување и пласмани во НБРМ, со краток рок на доспевање. Објективната вредност на благајничките и другите квалификувани записи се базира е врз дисконтираните парични текови.

Финансиски средства кои се чуваат за тргување

Објективната вредност се утврдува врз основа на пазарните цени кои се еднакви со нивната сметководствена вредност.

Финансиски средства расположиви за продажба

Нивната објективна вредност се мери врз основа на котираните цени или износи добиени со примена на модели на парични текови. Соодветно на тоа, нивната објективна вредност е еднаква на нивната сметководствена вредност.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Имајќи ја во вид природата на овие инструменти (фиксно доспевање и фиксни и определени плаќања), како и постојните информации на пазарот, ставот на менаџментот е дека објективна вредност на таквите инструменти е приближно еднаква на нивната сметководствена вредност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.5 Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжение)

Кредити на и побарувања од банки

Најголемиот дел од орочените депозити се депозити преку ноќ. Објективната вредност на депозитите-преку-ноќ како и пласманите по видување е еднаква на нивната сметководствена вредност. Помалиот дел на орочени депозити се фиксни каматносни депозити чија проценета објективна вредност е утврдена врз база на дисконтиран паричен тек со користење на каматни стапки за слични пласмани.

Кредити на и побарувања од други комитенти

Кредитите се намалени за резервации за исправка на вредноста. Поголемиот дел од кредитите одобрени на комитенти се со варијабилна каматна стапка (над 95%). Преостанатиот дел од кредитите со фиксна каматна стапка се т.н. “teaser loans” (кредити со прилагодлива стапка) чија што објективната вредност се проценува врз основа на дисконтираниот паричен тек.

Останати побарувања, намалени за средствата преземени за наплата на нефункционални побарувања

Останатите побарувања изнесуваат приближно колку и нивната објективна вредност бидејќи тие доспеваат во краток рок.

Депозити на банки

Објективната вредност на депозитите по видување, како и на орочените депозити на банки и други финансиски институции е еднаква на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски кои се чуваат за тргување

Објективната вредност се утврдува со користење на пазарните цени.

Депозити на други комитенти

Објективната вредност на депозитите по видување, како и на депозитите со варијабилна каматна стапка е еднаква на нивната сметководствена вредност. Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна каматна стапка се базира врз дисконтираните готовински текови користејќи каматната стапка на слични депозити со сличен рок на доспевање.

Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)

Поголемиот дел од оваа позиција го претставува субординираниот долг. Овој кредит е со варијабилна каматна стапка. Останатиот дел се кредити од специфични извори за кои не може со сигурност да се утврди пазарна каматна стапка бидејќи не постојат такви слични инструменти на пазарот.

Останати обврски

Останатите обврски приближно одговараат на нивната објективна вредност бидејќи тие доспеваат набрзо.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013**4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)****4.5 Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжение)***Хиерархија на објективната вредност*

Банката ги класифицира финансиските средства и обврски по објективна вредност, користејќи хиерархија на објективна вредност која го прикажува значењето на влезните вредности кои се користат за одредување на нивната објективна вредност. Хиерархијата на објективна вредност се состои од следните нивоа:

- а) Ниво 1 – Објективната вредност се одредува директно врз основа на котирани пазарни цени на финансиските инструменти на активните пазари;
- б) Ниво 2 - Објективната вредност се одредува со употреба на техники кои вклучуваат влезни вредности од активните пазари, кои може да бидат директни, т.е цени, или индиректни т.е произлегуваат од цените
- в) Ниво 3 - Објективната вредност се одредува со употреба на техники кои вклучуваат влезни вредности кои што не може директно или индиректно да се следат на активните пазари, или не се видливи.

Во периодот нема премини помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Во следната табела е прикажана анализа на финансиските инструменти кои се мерат по првичното признавање по објективна вредност, групирани од Ниво 1 до 3 врз основа на степенот до кој објективната вредност е забележителна.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.5. Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжение)

	Објективна вредност	Ниво 1	Во илјади денари 31 декември, 2013	
			Ниво 2	Ниво 3
Финансиски средства				
Финансиски средства за тргување	233,064	233,064	-	-
Финансиски средства расположиви за продажба	68,040	43,633	-	24,407
Вкупно	301,104	276,697	-	24,407

	Објективна вредност	Ниво 1	Во илјади денари 31 декември, 2012	
			Ниво 2	Ниво 3
Финансиски средства				
Финансиски средства за тргување	181,051	181,051	-	-
Финансиски средства расположиви за продажба	92,341	67,934	-	24,407
Вкупно	273,392	248,985	-	24,407

Финансиските инструменти вклучени во ниво 3 со состојба на 31 декември 2013 година, вклучуваат некотиран приватни сопственички хартии од вредност расположиви за продажба чишто цени се одредени врз основа цените на последните тргувања, врз основа на што не е практично да се објави опсегот на клучните инпути кои не може да се набљудуваат

Усогласувањето на објективната вредност во ниво 3 не е презентирана бидејќи нема промени во движењето во текот на 2013 година.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.6. Управување со капитал

Целите на Банката при управување со капиталот, кој е поширок концепт од акционерскиот капитал прикажан во билансот на состојба, се:

- обезбедување на усогласност со барања за капитал поставени од страна на регулаторот;
- одржување на способноста на Банката да продолжи да функционира како успешна компанија и да продолжи да обезбедува позитивни финансиски резултати за акционерите и поволности за другите инволвирани субјекти; и
- одржување на цврста капитална основа за поддршка на развојот на својата деловна активност.

Адекватноста на капиталот и регулаторниот капитал редовно се следат од менаџментот на Банката, при што се применуваат техники пропишани од државното регулаторно тело, Народна Банка на Република Македонија (НБРМ). Потребните информации се доставуваат до регулаторното тело на квартална основа.

Регулаторното тело налага должност на секоја банка да ја одржува стапка на адекватност на капиталот над 8%.

Регулаторниот капитал на Банката е поделен на две групи:

- Основен капитал (Тиер 1): акционерски капитал, задржана добивка и резерви создадени од резервираните средства од задржаната добивка. Непокриената загуба на Банката од претходните години, тековните загуби, сопствени акции, нематеријални средства, нето негативни ревалоризациони резерви, разликата помеѓу висината на потребната и направената исправка на вредноста / посебна резерва, износот на нераспределената оштетување и посебна резерва како резултат на сметководствено временско доцнење се одбиваат при пристигнување на капитал на Ниво 1 (Тиер 1); и

- Дополнителен капитал (Тиер 2): капитал на квалификуван субординиран кредит, кумулативни приоритетни акции и премии од продадени кумулативни приоритетни акции, ревалоризациони резерви, хибридни капитални инструменти.

Инвестициите во финансиски институции се одбиваат од капиталот на Тиер 1 и Тиер 2 при одредувањето на регулаторниот капитал.

Во 2012 година, Народната банка на Република Македонија донесе нова Одлука за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, кој што налага пресметка на потребниот капитал на банките за покривање на кредитниот ризик, оперативниот ризик, пазарниот ризик и валутниот ризик.

Пресметување на потребниот капитал за покривање на кредитниот ризик се темели на т.н. стандардизиран пристап согласно Базел II, врз основа на кој, потребниот капитал за покривање на кредитниот ризик кој произлегува од билансот на состојба и од вонбилансните побарувања на банките се утврдува врз основа на кредитниот рејтинг на должникот, или побарувањето. Во 2012 година, Банката за прв пат има обврска да издвои капитал за покривање на оперативниот ризик. Потребниот капитал за валутен ризик е променет и се пресметува врз основа на агрегатната отворена девизна позиција, нето износот, земајќи го во предвид оштетувањето. Исто како и претходно, Банката не е обврзана да утврдува и одржува капитал за покривање на пазарните ризици додека портфолиото за тргување не го надмине пропишаниот праг.

Во табелата подолу претставен е сумарен преглед на пропишаниот капитал и стапката на адекватност на капиталот на Банката за годината што завршува на 31 декември, 2013 и 2012 година, кој се однесува на барањето на регулаторно тело. Во текот на овие две години, Банката се придржува до сите пропишани регулаторните барања за капитал.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.6. Управување со капитал (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2013
Основен капитал	
Обични акции	3,511,242
Законски резерви и задржана добивка	4,596,589
Одбитоци од основен капитал	(23,983)
Вкупно квалификуван основен капитал	<u>8,083,848</u>
Дополнителен капитал	
Кумулативни приоритетни акции	90,978
Ревалоризациски резерви	569
Субординиран долг	1,722,317
Вкупно квалификуван дополнителен капитал	<u>1,813,864</u>
Вкупно регулаторен капитал	<u>9,897,712</u>
Актива пондерирана според кредитниот ризик	
Билансна актива	41,138,185
Вонбилансна актива	5,169,476
Вкупна актива пондерирана според кредитниот ризик	<u>46,307,661</u>
Актива пондерирана според валутниот ризик	<u>2,254,609</u>
Актива пондерирана според оперативниот ризик	<u>6,248,164</u>
Актива пондерирана според ризикот	<u>54,810,434</u>
Стапка на адекватност на капиталот	<u>18.06%</u>
	Во илјади денари 31 декември, 2012
Основен капитал	
Обични акции	3,511,242
Законски резерви и задржана добивка	4,596,589
Одбитоци од основен капитал	(23,983)
Вкупно квалификуван основен капитал	<u>8,083,848</u>
Дополнителен капитал	
Кумулативни приоритетни акции	90,978
Ревалоризациски резерви	17,138
Субординиран долг	2,275,500
Вкупно квалификуван дополнителен капитал	<u>2,383,616</u>
Вкупно регулаторен капитал	<u>10,467,464</u>
Актива пондерирана според кредитниот ризик	
Билансна актива	40,081,690
Вонбилансна актива	5,004,159
Вкупна актива пондерирана според кредитниот ризик	<u>45,085,849</u>
Актива пондерирана според валутниот ризик	<u>2,476,462</u>
Актива пондерирана според оперативниот ризик	<u>6,296,869</u>
Актива пондерирана според ризикот	<u>53,859,180</u>
Стапка на адекватност на капиталот	<u>19.43%</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.7. Анализа на сензитивност

4.7.1. Анализа на сензитивност (странски валути)

Управувањето со валутниот ризик, кој се врши преку следење на средствата и обврските во странска валута се надополнува со вршење анализа на сензитивноста на девизните средства и обврски на Банката. Поради тоа, се користи соодветно сценарио (промена на девизните курсеви за +10%, односно -10% во однос на денарот).

31 декември, 2013	Во илјади денари	Промена на девизен курс		
		Вкупно	10%	-10%
СРЕДСТВА				
Парични средства и парични еквиваленти	16,617,927	573,556	(573,556)	
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	233,064	23,306	(23,306)	
Финансиски инструменти расположиви за продажба	11,309,705	158,372	(158,372)	
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	667,319	66,732	(66,732)	
Кредити на и побарувања од банки	166,728	16,673	(16,673)	
Кредити на и побарувања од други комитенти	48,952,179	2,585,802	(2,585,802)	
Останати побарувања	208,212	1,697	(1,697)	
Вкупно средства	78,155,134	3,426,138	(3,426,138)	
ОБВРСКИ				
Депозити на банки	189,764	18,976	(18,976)	
Депозити на комитенти	63,168,377	2,749,627	(2,749,627)	
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	3,721,914	355,086	(355,086)	
Останати обврски	948,076	12,352	(12,352)	
Вкупно обврски	68,028,131	3,136,041	(3,136,041)	
Нето девизна позиција:	10,127,003	290,097	(290,097)	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.7. Анализа на сензитивност (продолжение)

4.7.1. Анализа на сензитивност (странски валути) (продолжение)

31 декември, 2012	Во илјади денари		
	Вкупно	Промена на девизен курс	
		+10%	-10%
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	23,938,661	620,343	(620,343)
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	181,051	18,105	(18,105)
Финансиски инструменти расположиви за продажба	2,193,268	3	(3)
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	1,201,478	120,148	(120,148)
Кредити на и побарувања од банки	295,532	29,553	(29,553)
Кредити на и побарувања од други комитенти	46,163,847	2,584,395	(2,584,395)
Останати побарувања	204,182	1,175	(1,175)
Вкупно средства	74,178,019	3,373,722	(3,373,722)
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	264,962	26,496	(26,496)
Депозити на комитенти	59,255,539	2,695,524	(2,695,524)
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	5,296,010	362,321	(362,321)
Останати обврски	672,806	21,354	(21,354)
Вкупно обврски	65,489,317	3,105,695	(3,105,695)
Нето девизна позиција:	8,688,702	268,027	(268,027)

На 31 Декември, 2013 година, ако денарот ослабнал за 10% во однос на Еврото (и сите други валути), а сите други променливи компоненти останале непроменети, добивката за годината и нето капиталот би биле за 290,097 илјади денари повисоки (2012: 268,027 илјади денари).
 Обратно на тоа, доколку денарот зајакнал за 10% во однос на Еврото (и сите други валути), а сите други променливи компоненти останале непроменети, добивката за годината и нето капиталот би биле за 290,097 илјади денари пониски (2012: 268,027 илјади денари).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.7. Анализа на сензитивност (продолжение)

4.7.2 Анализа на сензитивност (каматни стапки)

	Во илјади денари 31 декември, 2013		
	Вкупно	Промена на каматна стапка + 200 б.п.	Промена на каматна стапка - 200 б.п.
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	16,617,927	308,843	(308,843)
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	233,064	312	(312)
Финансиски инструменти расположиви за продажба	11,309,705	224,389	(224,389)
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	667,319	13,298	(13,298)
Кредити на и побарувања од банки	166,728	2,257	(2,257)
Кредити на и побарувања од други комитенти	48,952,179	954,642	(954,642)
Останати побарувања	208,212	-	-
Вкупно средства	78,155,134	1,503,741	(1,503,741)
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	189,764	3,795	(3,795)
Депозити на комитенти	63,168,377	1,257,009	(1,257,009)
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	3,721,914	74,218	(74,218)
Останати обврски	948,076	-	-
Вкупно обврски	68,028,131	1,335,022	(1,335,022)
Нето каматна позиција:	10,127,003	168,719	(168,719)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

4. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

4.7. Анализа на сензитивност (продолжение)

4.7.2 Анализа на сензитивност (каматни стапки) (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2012		
	Вкупно	Промена на каматна стапка + 200 б.п.	Промена на каматна стапка - 200 б.п.
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	23,938,661	442,107	(442,107)
Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување	181,051	458	(458)
Финансиски инструменти расположиви за продажба	2,193,268	41,992	(41,992)
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	1,201,478	23,943	(23,943)
Кредити на и побарувања од банки	295,532	4,739	(4,739)
Кредити на и побарувања од други комитенти	46,163,847	901,704	(901,704)
Останати побарувања	204,182	-	-
Вкупно средства	74,178,019	1,414,943	(1,414,943)
ОБВРСКИ			
Депозити на банки	264,962	3,929	(3,929)
Депозити на комитенти	59,255,539	1,181,182	(1,181,182)
Обврски по кредити (вклучувајќи го субординираниот долг)	5,296,010	102,666	(102,666)
Останати обврски	672,806	-	-
Вкупно обврски	65,489,317	1,287,777	(1,287,777)
Нето каматна позиција:	8,688,702	127,166	(127,166)

Како дел од управувањето со каматниот ризик, Банката врши анализа на сензитивноста на ставките во билансот на состојба. Анализата на сензитивноста се врши имајќи ги во предвид каматоносните средства и обврски. При тоа, се тестира што би се случило, при намалување/зголемување на каматните стапки за 200 базични поени.

Доколку каматните стапки се зголемеле за 200 б.п., а останатите променливи компоненти останат непроменети, а земајќи ја во предвид состојбата на средствата и обврските на 31 декември, 2013 година, добивката за годината би била за 168.719 илјади денари (2012: 127.166 илјади денари) повисока. Спротивно на тоа, доколку каматните стапки би се намалиле за 200 б.п, а останатите променливи компоненти останат непроменети, добивката за годината би била за 168.719 илјади денари (2012: 127.166 илјади денари повисока) пониска. Таквиот ефект се должи на пониската сензитивност на активата споредено со сензитивноста на пасивата при промена на каматните стапки.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

5. ИЗВЕСТУВАЊЕ СПОРЕД СЕГМЕНТ

Банката управува со своите деловни активности преку следните оперативни сегменти:

Работа со население

Работата со население ги вклучува сите индивидуални корисници на кои Банката, преку својата широка мрежа на филијали, им нуди различни типови на кредити, депозити како и широк асортиман на традиционални услуги и производи.

Корпоративно банкарство

Корпоративното банкарство вклучува кредитирање на големи, средни и мали компании. Банката им нуди на корпоративните клиенти широк асортиман на производи и услуги, депозитни сметки, кредити, девизни активности и тргување.

Инвестициско банкарство

Инвестициското банкарство опфаќа чување и администрирање на финансиски инструменти за клиенти, вклучително и старателство и услуги поврзани со управување со сопственото портфолио, портфолиото за инвестирање во обврзници (расположиви за продажба и чувани до достасаност).

Друго

Овој сегмент ги вклучува сите други незначителни активности.

Неалоцирано

Овој сегмент ги вклучува настанатите приходи од одредени активности кои не може лесно да се одредат во ниту еден од горенаведените линии на работење, како што се провизии, доход остварен од осигурување или доход од вонредни или нередовни ставки.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

5. ИЗВЕСТУВАЊЕ СПОРЕД СЕГМЕНТ

5.1 Оперативни сегменти

	Во илјади денари 31 декември, 2013					
	Работа со населени е	Корпора- тивно банкар- ство	Инвести- циско банкар- ство	Останато	Неалоци- рано	Вкупно
Нето приходи од камата	1,187,485	1,121,356	329,497	-	-	2,638,338
Нето приходи од провизии и надомести	486,986	434,639	(23,100)	4,472	-	902,997
Нето приходи од тргување	-	-	70,049	-	-	70,049
Останати приходи од работењето	116,410	79,574	8,066	-	4,234	208,284
Вкупно приходи	1,790,881	1,635,569	384,512	4,472	4,234	3,819,668
Добивка/(загуба) пред оданочување	1,194,639	(338,815)	375,845	(8,768)	11,753	1,234,654
Данок на добивка	-	-	-	-	(5,772)	(5,772)
Добивка за годината						<u><u>1,228,882</u></u>
Вкупно средства	18,315,939	49,113,587	12,207,453	379	100,226	79,737,584
Вкупно обврски	44,919,948	23,300,212	-	-	4,277	68,224,437
Оштетување на финансиски средства, на нето основа	337,708	(757,261)	(8,667)	-	-	(428,220)
Оштетување на нефинансиски средства	(62,084)	(58,697)	-	-	40,843	(79,938)
Амортизација	(57,425)	(54,292)	-	(13,240)	(22,252)	(147,209)
Купување на имот и опрема	(24,415)	(22,628)	-	-	(12,505)	(59,548)
Останати расходи	(814,441)	(1,104,134)	-	-	(11,072)	(1,929,647)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

5. ИЗВЕСТУВАЊЕ СПОРЕД СЕГМЕНТ (продолжение)

5.1 Сегменти на работење (продолжение)

	Во илјади денари 31 декември, 2012					
	Работа со населени е	Корпора- тивно банкар- ство	Инвести- циско банкар- ство	Останато	Неалоци- рано	Вкупно
Нето приходи од камата	960,391	880,000	536,086	-	-	2,376,477
Нето приходи од провизии и надомести	397,471	528,785	2,347	6,431	-	935,034
Нето приходи од тргување	-	-	51,477	-	-	51,477
Останати приходи од работењето	93,767	70,071	9,520	-	3,935	177,293
Вкупно приходи	1,451,629	1,478,856	599,430	6,431	3,935	3,540,281
Добивка/(загуба) пред оданочување	398,184	36,546	598,812	(9,360)	(12,681)	1,011,501
Данок на добивка	-	-	-	-	(4,322)	(4,322)
Добивка за годината						1,007,179
Вкупно средства	28,634,418	45,929,136	1,340,842	379	28,180	75,932,955
Вкупно обврски	47,127,251	18,496,351	-	-	4,118	65,627,720
Оштетување на финансиски средства, на нето основа	(177,080)	(336,095)	(618)	-	-	(513,793)
Оштетување на нефинансиски средства	(30,117)	(28,474)	-	-	9,811	(48,780)
Амортизација	(68,489)	(64,753)	-	(15,791)	(20,518)	(169,551)
Купување на имот и опрема	(3,189)	(6,377)	-	-	-	(9,566)
Останати расходи	(777,759)	(1,012,988)	-	-	(5,909)	(1,796,656)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

5. ИЗВЕСТУВАЊЕ СПОРЕД СЕГМЕНТ (продолжение)

5.2 Географски подрачја

	Во илјади денари 31 декември, 2013					Вкупно
	Реп. Македо- нија	Земји- членки на ЕУ	Европа - останато	Земји членки на ОЕЦД (без европски земји- членки на ОЕЦД)	Останато и неалоци- рано	
Вкупно приходи	3,617,316	165,391	9,825	22,902	4,234	3,819,668
Вкупно средства	76,232,920	3,189,189	184,152	131,323	-	79,737,584

	Во илјади денари 31 декември, 2012					Вкупно
	Реп. Македо- нија	Земји- членки на ЕУ	Европа - останат о	Земји членки на ОЕЦД (без европск и земји- членки на ОЕЦД)	Останат о и неалоц и-рано	
Вкупно приходи	3,272,138	244,010	15,686	8,447	-	3,540,281
Вкупно средства	72,586,114	3,045,573	175,859	125,409	-	75,932,955

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

6. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД КАМАТА

Структурата на приходите и расходите од камата според категорија на финансиски инструменти е следната:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2013	Година што завршува на 31 декември 2012
Приходи од камата:		
Парични средства и парични еквиваленти	339,437	413,881
Кредити на и побарувања од банки	19,724	27,431
Кредити на коминтенти	3,786,174	3,827,131
Вложувања во хартии од вредност	308,692	171,192
Останати побарувања	11,546	3,331
	<u>4,465,573</u>	<u>4,442,966</u>
Расходи за камата:		
Депозити на банки и финансиски институции	0	-
Депозити на други коминтенти	1,735,152	1,954,651
Обврски по кредити	10,416	11,345
Субординиран долг	74,431	89,653
Останати обврски	7,236	10,840
	<u>1,827,235</u>	<u>2,066,489</u>
Нето приход од камата	<u>2,638,338</u>	<u>2,376,477</u>

Анализа на приходите и расходите од камата според сектор е следна:

	Година што завршува на 31 декември, 2013		Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември, 2012			
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
Нефинансиски друштва	1,081,326	241,985	1,115,064	237,707
Држава	334,261	5,948	172,772	8,406
Непрофитни институции	879	11,976	1,288	11,240
Банки	19,779	9,815	27,446	13,030
Останати финансиски друштва (небанкарски)	321,787	41,702	414,549	44,308
Население	2,707,541	1,423,290	2,711,847	1,643,513
Нерезиденти	-	92,519	-	108,285
	<u>4,465,573</u>	<u>1,827,235</u>	<u>4,442,966</u>	<u>2,066,489</u>
Нето приходи од камата	<u>2,638,338</u>		<u>2,376,477</u>	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
7. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД ПРОВИЗИИ И НАДОМЕСТИ

Приходите и расходите од провизии и надомести се анализираат според финансиската активност и тоа:

	Година која завршила на 31 декември 2013		Во илјади денари Година која завршила на 31 декември 2012	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
Кредитирање	106,634	-	116,632	-
Платен промет во земјата	314,662	67,494	281,751	68,726
Платен промет во странство	97,519	13,960	107,570	10,990
Акредитиви и гаранции	69,216	-	69,599	-
Брокерско работење	1,740	-	2,337	-
Управување со средства	425	-	488	-
Комисиски и доверителски активности	142	-	-	-
Картично работење	273,600	6,312	370,131	5,817
Потрошувачки кредити	-	39	-	88
Станбени кредити	-	236	-	445
Работа со депозити	1,578	-	6,144	-
Издавање на сефови	6,437	-	6,391	-
Наплата на сметка за трети лица	9,485	-	6,979	-
Останато	117,633	8,033	57,750	4,672
	<u>999,071</u>	<u>96,074</u>	<u>1,025,772</u>	<u>90,738</u>
Нето приходи од провизии и надомести	<u>902,997</u>		<u>935,034</u>	

Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести:

	Година која завршила на 31 декември 2013		Во илјади денари Година која завршила на 31 декември 2012	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
Нефинансиски друштва	566,755	7,117	568,171	4,120
Држава	4,373	7	5,316	-
Непрофитни институции	148	-	102	-
Банки	16,779	57,500	18,354	55,954
Останати финансиски друштва (небанкарски)	-	24,863	-	24,314
Население	382,072	6,587	406,707	6,350
Нерезиденти	28,944	-	27,122	-
	<u>999,071</u>	<u>96,074</u>	<u>1,025,772</u>	<u>90,738</u>
Нето приходи од провизии и надомести	<u>902,997</u>		<u>935,034</u>	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

8. НЕТО-ПРИХОДИ ОД ТРГУВАЊЕ

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	2013	2012
<i>Финансиски средства кои се чуваат за тргување:</i>		
Загуба од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа	(1,828)	(2,736)
Добивка од промените на објективната вредност на сопственичките хартии од вредност, на нето-основа	67,545	49,460
Приходи од дивиденда од ХОВ за тргување – сопственички акции	926	1,185
ХОВ за тргување – државни обврзници	3,406	3,568
	<u>70,049</u>	<u>51,477</u>

9. НЕТО ПРИХОДИ ОД КУРСНИ РАЗЛИКИ

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	2013	2012
Реализирани приходи од курсните разлики, на нето основа	107,038	114,631
Нереализирани расходи од курсните разлики, на нето основа	(11,617)	(8,124)
	<u>95,421</u>	<u>106,507</u>

10. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД ДЕЈНОСТА

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	2013	2012
Дивиденда од средства расположливи за продажба	4,090	4,520
Добивка од продажба на недвижности и опрема	19,776	2,495
Приходи од кирии	3,116	3,126
Приходи од добиени судски спорови	10,689	10,238
Предвременно повлекување на депозити и работа со нерезиднети	39,660	32,880
Приходи од посредување со осигурување на имот	7,982	4,773
Приходи од наплата штета од осигурителни компании	890	820
Отпис на камата	13,951	-
Останато	12,709	11,934
	<u>112,863</u>	<u>70,786</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

11. НЕТО ЗАГУБА ПОРАДИ ОШТЕТУВАЊЕ

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	2013	2012
Загуби поради оштетување на финансиски средства, на нето основа	428,221	513,793
Загуби поради оштетување на нефинансиски средства	79,937	48,780
	<u>508,158</u>	<u>562,573</u>

Загуби поради оштетување на финансиските средства, на нето основа

	Во илјади денари					
	31.12.2013			31.12.2012		
	Трошок	Ослободување	Нето	Трошок	Ослободување	Нето
Кредити на банки (Белешка 20)	3,597	(395)	(3,202)	-	(204)	(204)
Кредити на комитенти (Белешка 21)	1,659,031	(1,247,989)	411,042	1,546,452	(1,012,954)	533,498
Останати побарувања (Белешка 22)	31,129	(41,704)	(10,575)	18,970	(5,768)	13,202
Финансиски средства расположиви за продажба (Белешка 18)	8,667	-	8,667	618	-	618
Вонбилансни ставки (Белешка 31)	19,293	(3,408)	(15,885)	2,494	(35,815)	(33,321)
	<u>1,721,717</u>	<u>(1,293,496)</u>	<u>428,221</u>	<u>1,568,534</u>	<u>(1,054,741)</u>	<u>513,793</u>

Пресметаните приходи од камати на оштетените финансиски средства со состојба на 31 декември 2013 година изнесуваат нула (2012: нула денари).

Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	2013	2012
Недвижности дадени под закуп (Белешка 23)	9,902	2,386
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (Белешка 22)	70,035	46,394
	<u>79,937</u>	<u>48,780</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

12. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Плати	462,062	457,196
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	213,515	210,797
Останати трошоци за вработените	59,447	46,931
Користи при пензионирање, на нето основа	<u>2,489</u>	<u>2,149</u>
	<u>737,513</u>	<u>717,073</u>
Просечен број на вработени за периодот	1,028	1,021
Број на постојано вработени на крај на годината	1,045	1,024

13. АМОРТИЗАЦИЈА

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Амортизација на недвижности и опрема	90,158	108,433
Амортизација на недвижности дадени под закуп	3,326	3,185
Амортизација на нематеријални средства	<u>53,725</u>	<u>57,933</u>
	<u>147,209</u>	<u>169,551</u>

14. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД ДЕЈНОСТА

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12.	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Премии за осигурување на депозитите	336,190	324,922
Премии за осигурување на имотот и на вработените	15,015	16,680
Материјали и услуги	594,810	539,529
Административни и трошоци за маркетинг	112,935	103,472
Останати даноци и придонеси	3,691	3,196
Трошоци за кирии	63,405	61,913
Трошоци за судски спорови	11,657	10,224
Трошоци за службени патувања	6,178	7,378
Останати трошоци	<u>48,253</u>	<u>12,269</u>
	<u>1,192,134</u>	<u>1,079,583</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

15. РАСХОДИ ЗА ДАНОК НА ДОБИВКА

Главните компоненти на данокот на добивка во извештајот за сеопфатен приход се следните:

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12. 2013	2012
Расход за тековен данок на добивка	5,772	4,322
	<u>5,772</u>	<u>4,322</u>

Вкупниот трошок за годината може да се усогласи со сметководствената добивка на следниот начин:

	Во илјади денари	
	Година која завршила на 31.12. 2013	2012
Добивка пред оданочување	1,234,654	1,011,501
Данок на добивка согласно законската даночна стапка од 10%	123,465	101,150
Данок на расходи непризнаени за даночни цели	6,878	5,211
Даночни ослободувања за нераспределена нето добивка	(124,571)	(102,039)
По ефективна стапка од 0,47% (2012: 0,43%)	<u>5,772</u>	<u>4,322</u>

Со почеток од 1-ви јануари 2009 година, се воведуваат измени на локалниот Закон за данокот на добивка со главната измена за оданочувањето од 2009 до 2013 година за нето добивката. Ваквата измена обезбедува целосно ослободување од данок на добивка, по оданочувањето на одредени трошоци кои не се даночно признати, ако нето добивката за годината не е наменета за исплата на дивиденди, а ќе се оданочува во моментот на нивната исплата. Наведената измена нема влијание на распределбата на акумулираната добивка од 2008 година и пред тоа. За фискалните години од 2009 до 2013, Банката го искористи правото на ослободување од плаќање на данок на добивка за горенаведеното.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

16. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Парични средства во благајна	1,229,271	1,108,956
Сметки и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	3,653,423	4,691,236
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	1,168,427	1,635,732
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	1,587	1,047
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	6,462,846	8,106,267
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	-	4,323,977
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	1,193,521	1,361,048
Останати краткорочни високоликвидни средства	246	266
Побарувања врз основа на камати	2,419	2,354
Вклучено во Извештајот за паричниот тек	13,711,740	21,230,883
Задолжителни депозити во странска валута	2,875,194	2,676,801
Ограничени депозити	30,993	30,977
	<u>16,617,927</u>	<u>23,938,661</u>

Сметките и депозитите во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута во износ од 3.653.423 илјади денари (2012: 4.691.236 илјади денари) претставуваат задолжителна резерва во денари. На задолжителната резерва во денари се пресметува камата во висина од 1% на годишно ниво (2012: 1% на годишно ниво).

Благајничките записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар во износ од 6.462.846 илјади денари (2011: 8.106.267 илјади денари) се набавени од НБРМ и имаат период на доспевање до 35 дена. Каматните стапки за овие записи се 3,25 % (2011: 3,75% на годишно ниво).

Државните записи со кои можеше да се тргува на секундарниот пазар во 2012 година во износ од 4.323.977 илјади денари претставуваат записи издадени од Министерството за Финансии на Република Македонија со рок на достасување до три месеци. Во зависност од достасувањето, каматните стапки се движат од 3,60% до 4,25% годишно.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

17. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ТРГУВАЊЕ

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Должнички хартии од вредност издадени од државата	15,793	23,161
Сопственички хартии од вредност издадени од банки	217,271	157,890
	<u>233,064</u>	<u>181,051</u>

Банката тргува со средствата за тргување со цел генерирање на добивка од краткорочните флукутации на берзанската цена на овие средства. Банката нема значајно влијание врз банките во кои има сопственички инструменти за тргување со оглед на незначајниот процент на сопственост во основниот капитал на овие банки.

18. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Должнички хартии од вредност издадени од државата	11,241,665	2,100,927
Сопственички хартии од вредност издадени од банки	3,476	3,476
Сопственички хартии од вредност издадени од други лица	367,285	395,972
	11,612,426	2,500,375
(Исправка на вредност)	(302,721)	(307,107)
	<u>11,309,705</u>	<u>2,193,268</u>

Движење на исправката на вредноста:

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Состојба на почеток на годината	307,107	317,393
Дополнителна исправка на вредноста за годината (Белешка 11)	8,667	618
Ефект од курсни разлики	(13,053)	(10,904)
	<u>302,721</u>	<u>307,107</u>

Должничките хартии од вредност издадени од државата во износ од 11.241.665 илјади денари го вклучуваат износот од 9.590.162 илјади денари (2012: 2.049.620) кој се однесува на записите издадени од Министерството за финансии на Република Македонија со кои може да се тргува на секундарниот пазар со достасување од шест месеци до една година и фиксна каматна стапка од 3,10% до 4,25% годишно (2012: 4,75% годишно) како и износот од 1.651.503 илјади денари (2012: 51.307) кој се однесува на континуираните купонски државни обврзници издадени од Република Македонија со достасаност од јули 2012 до декември 2015 година и фиксна каматна стапка од 3,8% до 5,30% годишно (2012: 5,30% годишно) кои се отплаќаат со годишни купони.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

19. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСТАСУВАЊЕ

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Должнички хартии од вредност издадени од државата	<u>667,319</u>	<u>1,201,478</u>
	<u>667,319</u>	<u>1,201,478</u>

Дел од обврзниците издадени од државата во износ од 661.934 илјади денари (2012: 1,191,204 илјади денари) претставуваат обврзници издадени од страна на Република Македонија за побарувањата на Банката од четири најголеми должници, во согласност со Законот за гарантирање на инвестицијата на стратешки инвеститори и за превземање на одделни побарувања од крајни корисници од страна на Република Македонија во Банката. Овие обврзници носат каматна стапка од тримесечен ЕУРИБОР плус 1 процентен поен и се наплатуваат во 56 еднакви тромесечни рати почнувајќи од 2001 до 2014 година.

Остатокот од обврзниците во износ од 5.385 илјади денари (2012: 10.274 илјади денари) претставуваат обврзници за денационализација издадени од страна на Република Македонија во февруари 2004 и март 2005 година. Овие обврзници се со фиксна каматна стапка од 2% годишно и се наплатливи во годишни износи почнувајќи од јуни 2006 година до јуни 2014 година, односно до јуни 2015 година.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

20. КРЕДИТИ НА И ПОБАРУВАЊА ОД БАНКИ

	31 декември 2013		Во илјади денари 31 декември 2012	
	Краткорочни	Долгорочни	Краткорочни	Долгорочни
Кредити на домашни банки	205	-	205	-
Кредити на странски банки	80,249	-	82,376	-
Останати побарувања од други банки	-	112,841	139,953	96,215
Побарувања врз основа на камати	154	-	302	-
	<u>80,608</u>	<u>112,841</u>	<u>222,836</u>	<u>96,215</u>
(Исправка на вредност)	(26,721)	-	(23,519)	-
	<u>53,887</u>	<u>112,841</u>	<u>199,317</u>	<u>96,215</u>
	<u>166,728</u>		<u>295,532</u>	

Движење на исправката на вредноста:

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Состојба на почеток на годината	23,519	23,723
Исправка на вредноста за годината (Белешка 11)	3,597	-
Ослободување на исправката на вредноста (Белешка 11)	(395)	(204)
Состојба на крајот на годината	<u>26,721</u>	<u>23,519</u>

Дел од кредитите на странски банки во износ од 65,609 илјади денари (2012: 73.548 илјади денари) се ограничени и претставуваат средства во банки во Република Србија, за кои е отворена стечајна постапка во јануари 2002 година (Белешка 26).

Во останатите побарувања од странски банки се вклучени ограничени сметки во износ од 112.841 илјади денари (2012: 96.215 илјади денари), кои претставуваат депозити во Barclays' Bank и HSBC, Лондон, Велика Британија, како обезбедување за трансакции со VISA и MASTER кредитни картички. Овие средства не се на располагање во секојдневното работење на Банката.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
21. КРЕДИТИ НА И ПОБАРУВАЊА ОД ДРУГИ КОМИТЕНТИ
а) Анализа на кредитите според вид на комитент

	31 декември 2013		Во илјади денари 31 декември 2012	
	Краткорочни	Долгорочни	Краткорочни	Долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главница	11,919,689	9,925,892	10,389,692	10,364,640
побарувања по камати	68,785	-	86,689	-
Држава				
побарувања по главница	1,147	1,097	4,784	501
побарувања по камати	5	-	92	-
Непрофитни организации				
побарувања по главница	806	3,337	1,759	11,693
побарувања по камати	25	-	66	-
Домаќинства				
побарувања по главница				
станбени кредити	215,482	8,014,495	215,345	7,470,474
потрошувачки кредити	888,166	11,938,727	819,857	9,694,814
автомобилски кредити	70,136	466,371	73,103	801,257
кредитни картички	805,949	7,781,817	850,650	8,137,334
други кредити	143,796	1,525,232	135,279	1,463,762
побарувања по камати	108,544	-	121,128	-
Тековна достасаност	5,949,904	(5,949,904)	5,329,411	(5,329,411)
	<u>20,172,434</u>	<u>33,707,064</u>	<u>18,027,855</u>	<u>32,615,064</u>
Вкупно бруто кредити	53,879,498		50,642,919	
(Исправка на вредност)	<u>(4,927,319)</u>		<u>(4,479,072)</u>	
	<u>48,952,179</u>		<u>46,163,847</u>	

Прикажаната исправка на вредност претставува вкупна резервација и се однесува на краткорочни и долгорочни кредити на комитенти.

Движење на исправката на вредноста:

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Состојба на почеток на годината	4,479,072	3,966,181
Исправка на вредноста за годината (Белешка 11)	1,659,031	1,546,452
Ослободување на исправката на вредноста (Белешка 11)	(1,247,989)	(1,012,954)
Наплата	303,073	318,231
Отпис	<u>(265,868)</u>	<u>(338,838)</u>
Состојба на крајот на годината	<u>4,927,319</u>	<u>4,479,072</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

21. КРЕДИТИ НА И ПОБАРУВАЊА ОД ДРУГИ КОМИНТЕНТИ (продолжение)

б) Анализа на кредити по сектори

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Земјоделство и шумарство	605,761	735,042
Рударство и вадење на камен	116,695	142,211
Преработувачка индустрија	6,927,058	6,540,029
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	2,157,098	1,975,314
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	19,285	9,906
Градежништво	1,562,654	1,553,898
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и моторцикли	4,992,118	4,864,997
Транспорт и складирање	675,458	655,566
Објекти за сметсување и сервисни дејности со храна	360,380	353,679
Информации и комуникации	80,111	35,861
Финансиски дејности и дејности на осигурување	153,219	81,733
Дејности во врска со недвижен имот	317,690	241,996
Стручни, научни и технички дејности	300,314	310,166
Административни и помошни услужни дејности	73,317	111,075
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	1,057	-
Образование	83,085	134,846
Дејности на здравствена и социјална заштита	27,224	26,562
Уметност, забава и рекреација	95,221	74,216
Други услужни дејности	25,747	24,808
Физички лица	30,378,687	28,291,942
	<u>48,952,179</u>	<u>46,163,847</u>

в) Анализа на кредити според видот на обезбедувањето

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Парични средства и парични еквиваленти или ограничени сметки во Банката	1,166,067	997,396
Државни хартии од вредност	2,317	3,449
Државни гаранции	1,761,460	1,784,650
Банкарски гаранции	159,081	162,723
Корпоративни гаранции	861,681	281,299
Залог на недвижен имот	23,025,693	19,269,443
Залог на опрема и друг подвижен имот	2,143,416	2,367,198
Останати видови обезбедување	1,416,292	1,086,837
Необезбедени	18,416,172	20,210,852
	<u>48,952,179</u>	<u>46,163,847</u>

г) Ризици и неизвесности

Раководството на Банката евидентираше резервации за загуби поради оштетување за сите познати и предвидливи ризици на датумот на финансиските извештаи. Портфолиото на Банката содржи одреден број на должници чија можност за отплата на долговите беше под влијание на економските случувања во Република Македонија. Портфолиото исто така содржи одреден број на должници кои се вклучени во процесот на реструктурирање и за кои се очекува да резултираат во делумна или целосна наплата на побарувањата на Банката. Побарувањата од овие должници беа класифицирани врз основа на последните расположливи информации и очекувања за ефектите од процесот на реструктурирање.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013**21. КРЕДИТИ НА И ПОБАРУВАЊА ОД ДРУГИ КОМИТЕНТИ (продолжение)****г) Ризици и неизвесности (продолжение)**

Банката продолжува да ги обезбедува побарувањата првенствено со недвижен имот, индустриско земјиште, градежни објекти и опрема за корпоративните кредити, а во случај на кредити на физички лица обезбедувањето на кредитите е во зависност од видот на производот. Во зависност од класификацијата на кредитите, раководството вложува максимални напори за навремена реализација на обезбедувањето. Во случај истото да се покаже како неуспешно, во иднина ќе биде неопходно да биде извршена дополнителна резервација за загуби поради оштетување.

Работењето на Банката може да биде под влијание на финансиските трендови во случај да дојде до влошување на вкупното глобално и локално економско опкружување. Во текот на 2013 и 2012 година, кога глобалната финансиска криза почна позасилено да се чувствува во домашната економија, Банката не се соочи со било какви проблеми на ликвидност, со оглед дека претходно превзеде мерки на зајакнување на нејзината капитална основа преку задржување на добивката.

Потенцијално влијание од финансиската криза би можело да се очекува во намалување на домашните штедни влогови. Раководството на Банката реагира соодветно на било какви промени на пазарот и економијата во целина. Некои од преземените мерки се: ограничување на долгорочното кредитирање споредено со краткорочното кредитирање, развивање на нови кредитни производи со повисоки каматни маргини, зајакнување на процесот на мониторинг на големите комитенти и сектори спрема кои Банката е најмногу изложена, обезбедување на соодветна рамнотежа помеѓу активните и пасивните каматни стапки, преоценување на односите со соодветните банки и други учесници на локалниот финансиски пазар, каде што е возможно зголемување на лимитите на обезбедување. Сето горенаведено е фокусирано со цел да ја заштити и развие тековната и идната база на комитенти кредитокорисници/депоненти во правец на остварување на целите на Банката за 2013 година и понатаму.

Тековно, влијанието на финансиската криза има ограничено влијание на работењето на Банката; меѓутоа, идниот неповолен развој во извесни индустриски гранки може да има влијание на способноста на комитентите за отплата на нивните долгови, кое пак може да има последователно влијание на нивото на исправката на вредноста на кредитите. Врз основа на горенаведеното, било каква дополнителна исправка, доколку постои, не може да се утврди во овој момент со разумна точност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

22. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

а) Нетековни средства кои се чуваат за продажба

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Средства превземени врз основа на ненаплатени побарувања		
Земјиште	4,124	4,124
Градежни објекти	785,505	796,770
Останато	4,959	4,960
	<u>794,588</u>	<u>805,854</u>
 (Исправка на вредност за оштетување)	 (242,438)	 (172,403)
	<u>552,150</u>	<u>633,451</u>

б) Останати побарувања и однапред платени трошоци

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Побарувања од купувачите	101,361	91,035
Однапред платени трошоци	7,493	30,732
Побарувања за провизии и надоместоци	12,115	12,008
Аванси на добарувачи	1,092	2,865
Аванси за недвижности и опрема	7,204	408
Останати побарувања	120,722	120,177
	<u>249,987</u>	<u>257,225</u>
 (Исправка на вредноста) (Белешка 11)	 (41,775)	 (53,043)
	<u>208,212</u>	<u>204,182</u>

Движење на исправката на вредноста во останати побарувања и однапред платени трошоци:

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Состојба на почеток на годината	53,043	55,932
Исправка на вредноста за годината	31,129	18,970
Ослободување на исправката на вредноста	(41,704)	(5,768)
Отпис	(693)	(16,091)
	<u>41,775</u>	<u>53,043</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

23. НЕДВИЖНОСТИ ДАДЕНИ ПОД ЗАКУП

	<u>Во илјади денари</u>
Набавна вредност	
На 1 јануари 2012 година	161,686
Пренос од преземени средства за наплата на побарувања	65,202
Отуѓување и расходување	<u>(6,092)</u>
На 31 декември 2012 година	<u>220,796</u>
На 1 јануари 2013 година	220,796
Пренос од преземени средства за наплата на побарувања	-
Отуѓување и расходување	<u>(6,751)</u>
На 31 декември 2013 година	<u>214,045</u>
Акумулирана амортизација	
На 1 јануари 2012 година	25,176
Амортизација за годината	3,185
Отуѓување и расходување	<u>(407)</u>
На 31 декември 2012 година	<u>27,954</u>
На 1 јануари 2013 година	27,954
Амортизација за годината	3,326
Отуѓување и расходување	<u>(1,497)</u>
На 31 декември 2013 година	<u>29,783</u>
Оштетување (исправка на вредноста)	
На 1 јануари 2012 година	78,224
Исправка на вредноста за годината (Белешка 11)	<u>2,386</u>
На 31 декември 2012 година	<u>80,610</u>
На 1 јануари 2013 година	80,610
Исправка на вредноста за годината (Белешка 11)	<u>9,902</u>
На 31 декември 2013 година	<u>90,512</u>
Сметководствена вредност	
На 31 декември 2012 година	<u>112,232</u>
На 31 декември 2013 година	<u>93,750</u>

Со состојба на 31 декември 2013 година, објективната вредност на недвижноста под закуп одговара на сметководствената вредност презентирани во овие финансиски извештаи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

24. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Во илјади денари			
	Софтвер	Вложувања во нематеријални средства земени под закуп	Останати нематеријални средства	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012 година	541,457	131,621	8,094	681,172
Зголемувања	17,782	3,466	1,753	23,001
Отуѓување и расходување	(15)	-	-	(15)
Пренос	3,494	-	(4,191)	(697)
На 31 декември 2012 година	<u>562,718</u>	<u>135,087</u>	<u>5,656</u>	<u>703,461</u>
На 1 јануари 2013 година	562,718	135,087	5,656	703,461
Зголемувања	24,567	593	375	25,535
Отуѓување и расходување	(229)	-	-	(229)
Пренос	5,654	-	(3,837)	1,817
На 31 декември 2013 година	<u>592,710</u>	<u>135,680</u>	<u>2,194</u>	<u>730,584</u>
Акумулирана амортизација				
На 1 јануари 2012 година	443,373	85,530	-	528,903
Амортизација за годината	40,899	17,034	-	57,933
Отуѓување и расходување	(15)	-	-	(15)
На 31 декември 2012 година	<u>484,257</u>	<u>102,564</u>	<u>-</u>	<u>586,821</u>
На 1 јануари 2013 година	484,257	102,564	-	586,821
Амортизација за годината	38,562	15,163	-	53,725
Отуѓување и расходување	(228)	-	-	(228)
На 31 декември 2013 година	<u>522,591</u>	<u>117,727</u>	<u>-</u>	<u>640,318</u>
Сметководствена вредност				
На 31 декември 2012 година	<u>78,461</u>	<u>32,523</u>	<u>5,656</u>	<u>116,640</u>
На 31 декември 2013 година	<u>70,119</u>	<u>17,953</u>	<u>2,194</u>	<u>90,266</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
25. НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА

	Во илјади денари			
	Градежни објекти	Мебел и опрема	Недвижности и опрема во подготовка	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012 година	1,146,134	1,295,718	14,234	2,456,086
Зголемувања	2,079	7,487	-	9,566
Пренос	27,380	29,583	(8,290)	48,673
Отуѓување и расходување	-	(90,346)	-	(90,346)
На 31 декември 2012 година	<u>1,175,593</u>	<u>1,242,442</u>	<u>5,944</u>	<u>2,423,979</u>
На 1 јануари 2013 година	1,175,593	1,242,442	5,944	2,423,979
Зголемувања	9,121	43,979	6,448	59,548
Пренос	-	3,441	(5,258)	(1,817)
Отуѓување и расходување	(11,901)	(98,735)	-	(110,636)
На 31 декември 2013 година	<u>1,172,813</u>	<u>1,191,127</u>	<u>7,134</u>	<u>2,371,074</u>
Акумулирана амортизација				
На 1 јануари 2012 година	405,777	1,112,234	-	1,518,011
Амортизација за годината	28,049	80,384	-	108,433
Отуѓување и расходување	-	(90,194)	-	(90,194)
На 31 декември 2012 година	<u>433,826</u>	<u>1,102,424</u>	<u>-</u>	<u>1,536,250</u>
На 1 јануари 2013 година	433,826	1,102,424	-	1,536,250
Амортизација за годината	28,697	61,461	-	90,158
Отуѓување и расходување	(3,341)	(98,277)	-	(101,618)
На 31 декември 2013 година	<u>459,182</u>	<u>1,065,608</u>	<u>-</u>	<u>1,524,790</u>
Сметководствена вредност				
На 31 декември 2012 година	<u>741,767</u>	<u>140,018</u>	<u>5,944</u>	<u>887,729</u>
На 31 декември 2013 година	<u>713,631</u>	<u>125,519</u>	<u>7,134</u>	<u>846,284</u>

Градежните објекти на Банката на 31 декември 2013 година вклучуваат имот со нето сметководствена вредност од 126.226 илјади денари (2012: 128,061 илјади денари) за кој Банката не поседува соодветни документи за сопственост што се должи на некомплетна катастарска евиденција.

Со состојба на 31 декември 2013 и 2012 година врз недвижниот имот и опремата на Банката не е воспоставен никаков залог или хипотека.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

26. ДЕПОЗИТИ НА БАНКИ

	31 декември 2013		Во илјади денари 31 декември 2012	
	кратко-рочни	долго-рочни	кратко-рочни	долго-рочни
Тековни сметки				
во домашни банки	6,123	-	7,437	-
во странски банки	28,773	-	43,977	-
	<u>34,896</u>	<u>-</u>	<u>51,414</u>	<u>-</u>
Орочени депозити				
во домашни банки	89,256	-	139,953	-
во странски банки	89,256	-	139,953	-
	<u>89,256</u>	<u>-</u>	<u>139,953</u>	<u>-</u>
Ограничени депозити				
во домашни банки	65,609	-	73,548	-
во странски банки	65,609	-	73,548	-
	<u>65,609</u>	<u>-</u>	<u>73,548</u>	<u>-</u>
Обврски врз основа на камати за депозити				
во домашни банки	3	-	47	-
во странски банки	3	-	47	-
	<u>189,764</u>	<u>-</u>	<u>264,962</u>	<u>-</u>
Вкупно депозити на банки	<u>189,764</u>	<u>-</u>	<u>264,962</u>	<u>-</u>

Ограничените депозити во странски банки во износ од 65,609 илјади денари (2012: 73.548 илјади денари) претставуваат депозити на банки од Република Србија за кои е отворена стечајна постапка во јануари 2002 година (Белешка 20).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
27. ДЕПОЗИТИ НА ДРУГИ КОМИНТЕНТИ

	31 декември 2013		Во илјади денари 31 декември 2012	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки	6,709,521	-	5,165,196	-
Депозити по видување	90,691	-	48,070	-
Орочени депозити	3,777,946	1,123,070	3,320,660	727,398
Ограничени депозити	264,790	428,635	171,300	485,142
Останати депозити	6,139	-	29,430	-
Обврски по камати за депозити	61,890	-	50,548	-
	<u>10,910,977</u>	<u>1,551,705</u>	<u>8,785,204</u>	<u>1,212,540</u>
Држава				
Тековни сметки	115,020	-	128,737	-
Депозити по видување	-	-	-	-
Орочени депозити	48,450	-	64,100	-
Ограничени депозити	41	783	652	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски по камати за депозити	348	-	979	-
	<u>163,859</u>	<u>783</u>	<u>194,468</u>	<u>-</u>
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки	414,493	-	371,097	-
Депозити по видување	14	-	14	-
Орочени депозити	223,546	95,482	387,186	12,711
Ограничени депозити	4,019	-	6,281	10,572
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски по камати за депозити	2,493	-	3870	-
	<u>644,565</u>	<u>95,482</u>	<u>768,448</u>	<u>23,283</u>
Финансиски друштва, освен банки				
Тековни сметки	43,374	-	49,210	-
Депозити по видување	-	-	-	-
Орочени депозити	454,605	292,421	616,680	316,734
Ограничени депозити	707	166	288	53
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски по камати за депозити	9,722	-	8,828	-
	<u>508,408</u>	<u>292,587</u>	<u>675,006</u>	<u>316,787</u>
Домаќинства				
Тековни сметки	10,223,309	-	9,534,071	-
Депозити по видување	12,400	-	32,610	-
Орочени депозити	24,107,459	11,812,074	25,018,103	10,091,369
Ограничени депозити	487,651	1,499,437	606,961	1,108,558
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски по камати за депозити	75,048	-	80,718	-
	<u>34,905,867</u>	<u>13,311,511</u>	<u>35,272,463</u>	<u>11,199,927</u>
Нерезиденти, освен банки				
Тековни сметки	273,247	-	232,802	-
Депозити по видување	1	-	2	-
Орочени депозити	257,102	180,240	359,195	137,475
Ограничени депозити	45,018	26,048	49,458	27,517
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски по камати за депозити	977	-	964	-
	<u>576,345</u>	<u>206,288</u>	<u>642,421</u>	<u>164,992</u>
Тековна достасаност	7,319,911	(7,319,911)	6,494,371	(6,494,371)
	<u>55,029,932</u>	<u>8,138,445</u>	<u>52,832,381</u>	<u>6,423,158</u>
Вкупно депозити на други коминтенти	<u>63,168,377</u>		<u>59,255,539</u>	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

28. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	31 декември 2013		Во илјади денари 31 декември 2012	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>домашни извори:</i>				
Агенција за управување со средства				
- долгорочен кредити во износ од 149.399 илјади денари (2012: 149.399 илјади денари) достасува еднократно во јануари 2020 година. Соодветниот трошок за овој кредит изнесува 1,5% годишно	6	149,399	1,132	149,399
Агенција за недоволно развиени подрачја				
- со рок на достасување во 2012 година и каматна стапка од 3,9% на годишно ниво (2012: 3,9% год.)	15,689	-	15,689	-
Македонска банка за поддршка на развојот				
- со рок на достасување во 2019 година и каматна стапка од 1,0% на годишно ниво (2012: 1,0%.)	1,180	759,262	1,717	813,618
Народна Банка на РМ				
- со рок на достасување во 2013 година и каматна стапка од 3,73% на годишно ниво	-	-	1,500,622	-
	16,875	908,661	1,519,160	963,017
<i>странски извори:</i>				
Фонд за социјален развој при Советот на Европа				
- со рок на достасување во 2014 година и фиксна каматна стапка од 6,73% на годишно ниво	7,860	54	106	15,722
ICDF Тајван				
- со отплата во 20 еднакви полугодишни рати до 2014 година и каматна стапка од шестмесечен LIBOR намален за 0,5% на годишно ниво	9	4,735	50	14,835
Други банки				
	7,869	10,746	156	36,514
Тековна достасаност на долгорочни кредити	216,116	(216,116)	228,143	(228,143)
	<u>240,860</u>	<u>703,291</u>	<u>1,747,459</u>	<u>771,388</u>
Вкупно обврски по кредити	<u>944,151</u>		<u>2,518,847</u>	

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

29. СУБОРДИНИРАН ДОЛГ

			Во илјади денари	
			31 декември	31 декември
			2013	2012
	Достасува	Каматна стапка		
NBG Атина, Грција:				
Обврски за главница од 20 милиони	ЕУР 27.12.2016	3 месечен EURIBOR +0,85% год.	1,230,225	1,230,000
Обврски за главница од 25 милиони	ЕУР 05.11.2018	3 месечен EURIBOR +3,7% год.	1,537,783	1,537,500
Обврски врз основа на камати			9,755	9,663
			<u>2,777,763</u>	<u>2,777,163</u>

Средствата се добиени со цел зајакнување на регулаторниот капитал на Банката, создавање на услови за реализација на проектираните цели од Деловниот план на Банката, зголемување на конкурентната позиција и пазарното учество на Банката, нејзината профитабилност како и зголемување на Тиер 2 стапката на адекватност на капиталот и другите квантитативни и квалитативни индикатори на Банката.

Каматата се плаќа квартално. Договорено е со кредиторот дека субординираниот долг треба да биде:

- Безусловно неотповиклив;
- Потполно и навремено достапен за покривање на ризиците на Банката и загубите во работењето;
- Да не е обезбеден со друг тип на обезбедување од страна на Банката или лице поврзано со Банката;
- Во случај на стечај или ликвидација на Банката, субординираниот долг ќе се исплати пред да се намират обврските спрема акционерите на Банката;
- Да не се користи за дополнителни обврски на Банката;
- Да нема третман на депозит.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

30. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Обврски кон добавувачите	9,630	11,475
Обврски за данок на добивка	888	-
Обврски за провизии и надомести	26	8
Акумулирани расходи	165,869	113,904
Одложени приходи	25,757	20,680
Приоритетни кумулативни акции	90,978	90,978
Обврски за дивиденда на приоритетни акции	5,587	6,232
Оспорени трансакции со VISA картички	16,197	8,577
Неалоцирани приливи по депозити и останати приливи	634,035	420,954
Старателски сметки (Белешка 35б)	(3)	(2)
	<u>948,964</u>	<u>672,806</u>

Банката има издадено 227.444 неотповикливи приоритетни акции со номинална вредност од 400 денари.

Приоритетните акции даваат право на првенство во исплата на дивиденда и немаат право на глас и учество во стечајната, односно ликвидационата маса на Банката во случај на покренување на стечајна, односно ликвидациона постапка.

На 31 декември 2013 година Банката издвои износ од 4.549 илјади денари како дивиденда за сопствениците на овие акции за 2013 година (2012: 5.231 илјади денари).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

31. РЕЗЕРВАЦИИ

	Во илјади денари			
	Вонбилансни ставки	Судски спорови	Користи за вработените	Вкупно
На 1 јануари 2012 година	136,347	19,261	18,289	173,897
Дополнителни резервации	2,494	414	2,364	5,272
Искористени резервации	-	(2,830)	(214)	(3,044)
Ослободувања на резервации	(35,815)	(1,907)	-	(37,722)
На 31 декември 2012 година	<u>103,026</u>	<u>14,938</u>	<u>20,439</u>	<u>138,403</u>

	Во илјади денари			
	Вонбилансни ставки	Судски спорови	Користи за вработените	Вкупно
На 1 јануари 2013 година	103,026	14,938	20,439	138,403
Дополнителни резервации	19,293	34,298	10,762	64,353
Искористени резервации	-	(1,115)	(273)	(1,388)
Ослободувања на резервации	(3,408)	(2,032)	(510)	(5,950)
На 31 декември 2013 година	<u>118,911</u>	<u>46,089</u>	<u>30,418</u>	<u>195,418</u>

Сегашната вредност на наведените користи за вработените е утврдена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи.

Основните користени актуарски претпоставки се следните:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Каматна стапка	4.60%	5.00%
Просечен пораст на плати	4.50%	5.00%
Стапка на инфлација	2.00%	2.50%

Стапка на морталитет:

Од студијата на стапките на морталитет од минатите години, ја утврдивме илустративната очекувана стапка на морталитет во Република Македонија. Користена е таблицата за морталитет на Швајцарија, која претставува разумна апроксимација на долгорочната стапка на морталитет во земјата.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

32. ЗАПИШАН КАПИТАЛ

а) Акционерски капитал

Запишаниот капитал на Банката на 31 декември 2013 и 2012 година го сочинуваат 17.460.180 целосно платени обични акции со номинална вредност од 201.1 денари. Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на еден глас на Собранието на Банката за еквивалент од една обична акција, како и право да учествуваат подеднакво во поделбата на остатокот од стечајната, односно ликвидационата маса на Банката.

Структурата на акционерите кои имаат сопственост која надминува 5% од издадените акции со право на глас на 31 декември 2013 и 2012 година официјално објавена и прифатена од Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Македонија, е следната:

	31 декември 2013		31 декември 2012	
	% на учество	Во илјади денари	% на учество	Во илјади денари
Национална Банка на Грција	94.64%	3,323,094	94.64%	3,323,094
Останати	5.36%	188,148	5.36%	188,148
	<u>100%</u>	<u>3,511,242</u>	<u>100%</u>	<u>3,511,242</u>

б) Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се состојат од нереализирани добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на вложувањата во хартии од вредност расположиви за продажба.

Компоненти на останата сеопфатна добивка

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
<i>Финансиски средства расположиви за продажба:</i>		
Нето загуба за финансиската годината	(13,467)	(1,884)
<i>Утврдени обврски за бенефиции:</i>	(7,503)	-
Останата сеопфатна добивка	(20,970)	(1,884)
Намалена за данок на добивка поврзан со компонентите на останата сеопфатна добивка	-	-
Останата сеопфатна добивка за финансиската година, без вклучен данок	<u>(20,970)</u>	<u>(1,884)</u>

в) Законски резерви

Во согласност со локалната законска регулатива Банката треба да пресмета и издвои најмалку 5% (2012: 15%) од нето добивката за годината во законски резерви се додека нивото на законските резерви не достигне износ кој е еднаков на 1/10 (2012: 1/5) од основната главнина. Додека законската резерва не го надмине определениот најмал износ, може да се употребува само за покривање на загубите. Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби, со одлука на Собранието, истата може да се употреби за исплата на дивиденди, но само доколку таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ за распределба пропишан со Законот за трговски друштва или со Статутот на Банката.

г) Останати резерви

Останатите резерви претставуваат фонд кој е утврден врз основа на интерната политика на Банката и се користи за разни намени, класифицирани како рестриктивни.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
33. ЗАРАБОТКА ПО АКЦИЈА

Заработката по акција се пресметува со делење на нето добивката за финансиската година која им припаѓа на имателите на акции со пондерираниот просечен број на обични акции ненаплатени во текот на годината.

Следното ја отсликува добивката и податоците за акциите во пресметките на заработка по акција:

	<u>31 декември 2013</u>	<u>31 декември 2012</u>
Нето-добивка за годината која им припаѓа на имателите на акции за основна и разводнета заработка по акција (Во илјади денари)	1,228,882	1,007,179
Пондериран просечен број на акции за основна и разводнета заработка по акција	17,460,180	17,460,180
Основна заработка по акција (во денари)	70.38	57.68
Разводнета заработка по акција (во денари)	70.38	57.68

34. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ ЛИЦА

Поврзаните лица ги вклучуваат најголемите акционери, афилијациите и претпријатијата во заедничка сопственост, контрола/управување на Банката, или чии активности се контролирани од страна на Банката. Сите трансакции со поврзани лица се случуваат во нормалниот тек на работењето на Банката и нивната вредност не се разликува материјално од условите под кои би се одвивале трансакциите со другите субјекти.

Значајните износи и трансакции со поврзани лица се прикажани подолу:

Биланс на состојба

	Во илјади денари			
	<u>Матично друштво</u>	<u>Клучен раководен кадар</u>	<u>Останати поврзани лица</u>	<u>Вкупно</u>
31 декември 2013 година				
Средства				
Тековни сметки	2,624	13,406	1,987	18,017
Побарувања од банки	-	-	871,411	871,411
Софтвер	10,647	-	-	10,647
	<u>13,271</u>	<u>13,406</u>	<u>873,398</u>	<u>900,075</u>
Обврски				
Депозити	-	24,988	94,921	119,909
Субординиран долг	2,777,763	-	-	2,777,763
Останати обврски	636	-	2	638
	<u>2,778,399</u>	<u>24,988</u>	<u>94,923</u>	<u>2,898,310</u>
31 декември 2012 година				
Средства				
Тековни сметки	2,457	-	3,918	6,375
Кредити	-	12,098	-	12,098
Побарувања од банки	-	-	942,036	942,036
	<u>2,457</u>	<u>12,098</u>	<u>945,954</u>	<u>960,509</u>
Обврски				
Депозити	-	29,826	144,294	174,120
Субординиран долг	2,777,163	-	-	2,777,163
Останати обврски	621	-	-	621
	<u>2,777,784</u>	<u>29,826</u>	<u>144,294</u>	<u>2,951,904</u>
Вонбилансни ставки				
Издадени гаранции	1,028	-	-	1,028

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

34. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ ЛИЦА (продолжение)

Извештај за сеопфатна добивка

	Во илјади денари			
	Матично друштво	Клучен раководен кадар	Останати поврзани лица	Вкупно
31 декември 2013 година				
Приходи				
Приходи од камати	1	756	1,164	1,921
	<u>1</u>	<u>756</u>	<u>1,164</u>	<u>1,921</u>
Расходи				
Расходи од камати	74,430	-	613	75,043
Расходи од провизии и надомести	-	-	20	20
Останати расходи	33,345	24,218	-	57,563
	<u>107,775</u>	<u>24,218</u>	<u>633</u>	<u>132,626</u>
31 декември 2012 година				
Приходи				
Приходи од камати	12,363	224	213	12,800
	<u>12,363</u>	<u>224</u>	<u>213</u>	<u>12,800</u>
Расходи				
Расходи од камати	89,653	-	64	89,717
Расходи од провизии и надомести	-	-	18	18
Останати расходи	-	27,118	-	27,118
	<u>89,653</u>	<u>27,118</u>	<u>82</u>	<u>116,853</u>

Националната Банка на Грција, Атина претставува матична банка и крајно матично друштво на Банката и обезбедува за Банката субординирани кредити. Останатите трансакции со поврзани лица се однесуваат на Обединета Бугарска Банка, Banca Romaneasca S.A., NBG Cairo, NBG Malta, Војвоѓанска Банка, Нови Сад и NBG Тирана кои се подружници на NBG Групацјата.

Вкупниот надомест и останатите трансакции со клучниот раководен кадар се:

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Краткорочни надомести и бенефиции	22,064	25,273
Останато	<u>2,154</u>	<u>1,845</u>
	<u>24,218</u>	<u>27,118</u>

Банката извршила банкарски трансакции со клучниот раководен кадар во рамките на тековното работење.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013
35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ
а) Вонбилансни ставки

	Во илјади денари	
	31 декември 2013	31 декември 2012
Платежни гаранции:		
во денари	1,243,560	1,249,420
во странска валута	430,784	274,283
во денари со девизна клаузула	136,706	100,271
Чинидбени гаранции:		
во денари	635,454	804,369
во странска валута	115,296	107,571
во денари со девизна клаузула	66,054	69,273
Акредитиви во странска валута	253,406	138,861
Акредитиви со парично покритие	784	17,588
Гаранции со парично покритие	268,923	300,239
Неискористени пречекорувања на тековни сметки	1,998,563	2,055,501
Обврски по кредитни картички	5,400,783	5,332,149
Останато	309,236	321,372
	<u>10,859,549</u>	<u>10,770,897</u>
Намалено за резерва за вонбилансни ставки (Белешка 31)	<u>(118,911)</u>	<u>(103,026)</u>
	<u>10,740,638</u>	<u>10,667,871</u>

б) Работи во име и за сметка на трети лица

Банката управува со средства врз основа на провизии во име и за сметка на комитенти. Таквите средства не се на Банката и не се признаени во Билансот на состојба,

	Во илјади денари					
	31 декември 2013			31 декември 2012		
	Средства	Обврски	Нето позиција	Средства	Обврски	Нето позиција
Кредити во денари	226,114	226,114	-	266,078	266,078	-
Кредити во странска валута	225,291	225,291	-	223,436	223,436	-
Други побарувања во денари	970,262	970,262	-	897,854	897,854	-
Други побарувања во странска валута	315,257	315,257	-	185,584	185,584	-
Старателски сметки (Белешка 30)	69,288	69,291	(3)	17,646	17,648	(2)
	<u>1,806,212</u>	<u>1,806,215</u>	<u>(3)</u>	<u>1,590,598</u>	<u>1,590,600</u>	<u>(2)</u>

Банката не е изложена на никаков ризик во врска со горните пласмани бидејќи таа не ги гарантира пласманите.

в) Судски спорови

Банката е вклучена во судски постапки од своето редовно работење. Износот на судските спорови кои се водат против Банката на 31 декември 2013 година изнесува 46.089 илјади денари (2012: 14.939 илјади денари). Раководството на Банката верува дека конечниот исход на овие спорови ќе биде во корист на Банката поради што нема да настанат материјални загуби по основ на овие спорови. Банката издвои резервации за загуби поради оштетување врз основа на судски спорови во износ од 31.149 илјади денари (2012: 414 илјади денари).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2013

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ (продолжение)

г) Обврски по наеми

Банката како наемодавател

Оперативните наеми се однесуваат на недвижности дадени под наем кои се во сопственост на Банката и се состојат од комерцијален недвижен имот издаден под наем на трети лица. Сите договори за наем содржат клаузула за ревидирање на договорената цена на наемот согласно пазарните услови, во случај ако наемателот го остварува своето право да го обнови договорот за наем. Истекувањето на периодот на наем се движи до една година. Добивката од наемнини која ја заработува Банката од издавање на недвижен имот под наем изнесува 3.116 илјади денари (2012: 3.126 илјади денари).

Банката како наемател

Плаќањата за оперативен наем се признаени во останати расходи од дејноста и се однесуваат на деловен простор. Договорите за закуп се до една година и содржат клаузула со која се утврдува отказан рок од 30 дена. Расходите за наемнини кои ги плаќа Банката изнесуваат 63.405 илјади денари (2012: 61.913 илјади денари).

Минималните идни плаќања на наемнини се приближни на нивото на тековните расходи за наемнини.

36. ДАНОЧНИ РИЗИЦИ

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година, и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Банката не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски врз оваа основа.

37. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА БИЛАНСОТ НА СОСТОЈБА

Не постојат значајни настани по датумот на билансот на состојба кои бараат соодветно објавување.

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на најзначајните билансни позиции деноминирани во странска валута се следните:

	<u>2013</u>	<u>Во денари</u> <u>2012</u>
1 УСД	44,6284	46,6510
1 ЕУР	61,5113	61,5000